Toivon polku

Kokoomuksen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetti vuodelle 2021

*Työllisyysvaikutukset arvioitu valtiovarainministeriön virkamie sarviona tai muun riippumattoman asiantuntijan toimesta.

KOKOOMUKSEN
EDUSKUNTARYHMÄ

Sisällys

1. Kokoomuksen vaihtoehto suomalaisille s. 6

2. Työtä 120 000 ihmiselle s. 10

2.1 Mahdollistetaan paikallinen sopiminen kaikissa yrityksissä
2.2 Toteutetaan valtiovarainministeriön virkavalmisteluna laatimat ehdotukset soveltuvin osin
2.3 Toteutetaan ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastusmalli
2.4 Puretaan kannustinloukkuja
2.5 Korotetaan ulosoton suojaosa 900 euroon
2.6 Varmistetaan nopea hoitoon pääsy terapiatakuulla
2.7 Vahvistetaan kotitalousvähennystä ja toteutetaan yli 75-vuotiaiden superkotitalousvähennys
2.8 Toteutetaan työllisyyttä ja tasa-arvoa vahvistava perhevapaauudistus
2.9 Alennetaan varhaiskasvatusmaksuja 100 miljoonalla eurolla
2.10 Lisätään kansainvälistä rekrytointia
2.11 Pienennetään verokiilaa

3. Palkasta ja eläkkeestä enemmän käteen – lasketaan veroja s. 18

3.1 Palkansaajille ja eläkeläisille jopa 1 235 000 000 euroa enemmän käteen
3.2 Koko kansan kotitalousvähennys
3.3 Yli 75-vuotiaiden superkotitalousvähennys
3.4 Verotetaan vähemmän työtä ja yrittäjyyttä, enemmän haittoja ja kulutusta

4. Sivistyksen Suomi – panostuksia tutkimukseen ja osaamiseen s. 26

4.1 Vahvistetaan varhaiskasvatuksen laatua - toteutetaan kaksivuotinen esiopetus
4.2 Panostetaan peruskouluun – jokaiselle riittävät tiedot ja taidot
4.3 Nostetaan nuorten koulutus- ja osaamistasoa
4.4 Panostetaan innovaatioihin ja uuteen kasvuun
4.5 Tehdään jatkuvasta oppimisesta uusi normaali
4.6 Turvataan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset

5. Talous kasvuun – päästöt laskuun s. 34

5.1 Autetaan yritykset kriisin yli - turvataan yrittäjien ja yritysten uusi alku
5.2 Puretaan normeja – kaikki on sallittua, mikä ei erikseen ole kiellettyä
5.3 Panostetaan puhtaaseen teknologiaan - karsitaan ympäristölle haitallisia tukia
5.4 Laitetaan vauhtia liikenteen päästöjen vähentämiseen - poistetaan autovero ja uudistetaan autokanta
5.5 Vahvistetaan Suomen kilpailukykyä - poistetaan väylämaksu
5.6 Laitetaan valtion tase töihin
5.7 Laitetaan koko Suomi kuntoon
5.8 Pääomitetaan nopeita junayhteyksiä kahdella miljardilla
5.9 Panostetaan sujuvaan liikenteeseen ja riittävään asuntotuotantoon
5.10 Uudistetaan asumisen tukijärjestelmä - tehdään asuntomarkkinoista toimivammat

6. Pidetään toisistamme huolta – tukea ja turvaa sitä tarvitsevalle s. 42

6.1 Laajennetaan ansiosidonnaisen työttömyysturva kaikille
6.2 Uudistetaan sosiaali- ja terveyskeskukset
6.3 Turvataan yhdenvertaiset mielenterveyspalvelut - tehdään terapiatakuusta totta
6.4 Turvataan kuntoutukseen pääsy - toteutetaan kuntoutustakuu
6.5 Panostetaan tutkimukseen ja hoidon laatuun - tutkimus on huomisen hyvää hoitoa
6.6 Turvataan ikäihmisten laadukas hoito ja hoiva yhdenvertaisesti
6.7 Luodaan terveysperusteisen verotuksen malli
6.8 Tehdään terveydenhuollosta kokonaan maksuton lapsille

7. Kansainvälinen, turvallinen ja vahva oikeusvaltio s. 50

7.1 Houkutellaan kansainväliset osaajat Suomeen – panostetaan kansainväliseen rekrytointiin
7.2 Kohdistetaan turvapaikat hädänalaisille – estetään väärinkäyttö
7.3 Vahvistetaan kehitysyhteistyötä - siirretään painopistettä sijoitusmuotoiseen tukeen
7.4 Turvataan maanpuolustuksen ja kriisinhallinnan resurssit - toteutetaan hävittäjähankinta täysimääräisenä
7.5 Vahvistetaan sisäistä turvallisuutta – lisätään poliisien määrää
7.6 Päivitetään terrorismilainsäädäntö 2020-luvulle
7.7 Turvataan vahva oikeusvaltio

8. Kokoomuksen vaihtoehto valtion budjetiksi 2020 s. 56

8.1 Muutokset verotukseen
8.2 Muutokset määrärahoihin
8.3 Valtion omaisuuden käyttö

Suomi kestävän kasvun tielle

Suomi on kuluvan vuosikymmenen aikana monella tapaa vedenjakajalla. Jos toimimme kuten nyt, edessä on velkaantumisen ja kitualiaan kasvun vuosikymmen. Väestö ikääntyy ennätystahtia ja samaan aikaan työntekijöiden määrä jatkaa supistumistaan. Suomi on putoamassa maailman terävimmästä kärjestä. Lohdullista kuitenkin on, että tulevaisuus on omissa käsissämme.

Koronakriisi on johtanut poikkeuksellisen rajuun julkisen talouden velkaantumiseen. Vuonna 2020 julkinen velka kasvaa lähes 20 miljardia euroa. Poikkeuksellisen pandemian iskun ottaminen vastaan valtion toimesta on ymmärrettävää ja oikein. Tulevaisuutta ei kuitenkaan voi rakentaa hoitamalla akuuttia kriisiä. On tehtävä päätöksiä, jotka varmistavat sen, että Suomi on kymmenen vuoden päästä parempi maa kuin nykyisin.

Kokoomuksen vaihtoehto on kestävän kasvun rakentaminen tulevaisuutta varten. Me emme tyydy siihen tulevaisuuskuvaan, joka nykyisellä hallituksella on Suomelle tarjota. 2020-luvusta ei saa tulla menetettyä vuosikymmentä, vaan kasvun eteen on tehtävä kaikki mahdollinen. On sanomattakin selvää, että tulevaisuuden talouskasvun tulee olla kestävää. Siksi tarjoamme vaihtoehdon, joka yhdistää kasvavan talouden pieneneviin päästöihin ja monimuotoisen luonnon turvaamiseen.

Kokoomuksen vaihtoehdon perustana on työllisyys. Tällä hetkellä Suomessa on noin 1,5 työelämän ulkopuolella olevaa yhtä työssäkäyvää kohden. Kahden työikäisen panoksella pitää siis pystyä kannattelemaan kolmea työelämän ulkopuolella olevaa suomalaista. Taataksemme suomalaisille laadukkaan koulutuksen, toimivat terveyspalvelut ja arvokkaan vanhuuden, yhä useamman työikäisen tulisi käydä töissä. Olemme siksi esittäneet joukon keinoja, joilla luotaisiin edellytykset 120 000 uuden työpaikan syntymiselle.

Suomen tulevaisuuden talouskasvu voi kestävästi perustua ainoastaan korkeaan osaamiseen. Sen perusta luodaan jo varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tekisimme esiopetuksesta kaksivuotista ja lisäisimme perusopetukseen määräaikaisten hankerahojen sijaan pysyviä resursseja. Uskomme vahvasti siihen, että jos perustaidot ovat kunnossa jo lapsuudesta lähtien, se kantaa pitkälle tulevassa elämässä.

Tulevaisuuden Suomen pitää olla oikeudenmukainen. Koronakriisi on osoittanut, että nykyinen työttömyysturva kohtelee epäreilusti nuoria, naisia ja vähemmän koulutettuja. Kokoomus olisi valmis parantamaan työttömien yhdenvertaista asemaa laajentamalla ansiosidonnaisen työttömyysturvan kaikille.

Jokaisen suomalaisen on voitava luottaa siihen, että saa ikääntyä arvokkaasti. Lisäisimme 50 miljoonaa euroa kotihoitoon, jonka hallitus on hoitajamitoituksen yhteydessä unohtanut. Panostaisimme myös ikääntyvien suomalaisten kuntouttamiseen, jotta yhä useammalla olisi pidempään terveitä ja toimintakykyisiä vuosia.

Suomi on hyvä maa. Uudistamalla määrätietoisesti yhteiskuntamme rakenteita – tekemällä työstä aina kannattavaa, panostamalla osaamiseen ja rakentamalla kestävää kasvua – se on sitä myös tulevaisuudessa.

Eiköhän ruveta töihin.

- Petteri Orpo

Vaihtoehtobudjetin työryhmä:

Timo Heinonen, työryhmän puheenjohtaja, Petteri Orpo, Kai Mykkänen, Elina Lepomäki, Sari Sarkomaa, Markku Eestilä, Kalle Jokinen, Jukka Kopra, Janne Sankelo, Matias Marttinen, Juhana Vartiainen, Arto Satonen, Sanni Grahn-Laasonen, Mikko Martikkala, talouspoliittinen asiantuntija, Malin Anomaa, työryhmäsihteeri

”Uudistetaan määrätietoisesti yhteiskuntamme rakenteita tekemällä työstä aina kannattavaa, panostamalla osaamiseen ja rakentamalla kestävää kasvua.”

1. Kokoomuksen vaihtoehto suomalaisille

Mitä tarkoitamme hallitusohjelman päivittämisellä?

Sanna Marinin hallituksen ohjelma lepää 75 prosentin työllisyystavoitteen varassa. Nyt tavoitteesta on luovuttu. Hallituspuolueiden puheenjohtajat myönsivät syyskuussa, ettei hallitus tule saavuttamaan 75 prosentin työllisyysastetta, jolle hallitusohjelman ajatus julkisten menojen lisäämisestä perustui. Budjettiriihen tulokset huomioon ottava valtiovarainministeriön syyskuun talousennuste arvioi, että nykyisellä politiikalla työllisyysaste pysyy alle 72 prosentissa edelleen vuosina 2023 ja 2024.

Hallitusohjelman keskeisimpiä tavoitteita oli julkisen talouden tasapaino vuonna 2023. Valtiovarainministeriön katsaus arvioi, että nykyisellä politiikalla julkinen talous on rajusti alijäämäinen vielä kymmenen vuoden päästä. Vesa Vihriälän talouspolitiikan strategiaa hahmotellut työryhmä huomauttaa, että talouspolitiikan uskottavuus edellyttää konkreettista suunnitelmaa kestävyysvajeen hoitoon ja toimenpiteiden aloittamista jo tällä hallituskaudelta.

Hallitusohjelmassa todetaan: “Hallitus sitoutuu tarkastelemaan hallitusohjelman toimenpiteitä uudelleen, mikäli niiden toteuttaminen vaarantaisi julkiselle taloudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen”. Hallitus on kuitenkin päättänyt jatkaa hallitusohjelman pysyvien menolisäysten toteuttamista. Hallituksen suurimmat rakenteelliset uudistukset eivät edes sen omien lakiesitysten mukaan vahvistamassa julkistaloutta.

Valtion rahat ovat ihmisten rahoja. Jokaisen taloudenpitäjän on oltava itselleen rehellinen siitä, onko ajautumassa velkakierteeseen vai ei. Voimassa olevan hallitusohjelman nurkkapultit ovat tältä osin kiistatta mahdottomia nykyisellä politiikalla. Esitimme jo syyskuussa eduskunnassa välikysymyksen. Siinä vaadimme hallitusta hakemaan eduskunnalta luottamuksen päivitetylle hallitusohjelmalle, joka perustuisi tosiasioihin.

Hallitusohjelmassa tulisi tunnistaa keskeiset yhteiskunnan haasteet ja esittää yksilöidyt keinot niiden ratkaisemiseksi. Koronakriisin aikana velkaantuminen on hyväksyttävää, jopa kannatettavaa. Kokoomuksen huoli liittyy siihen, ettei holtiton velkaantuminen ole päättymässä kriisin loppumiseen. Me emme voi jatkaa lastemme piikkiin elämistä sen jälkeen kun kriisi on selätetty.

Vesa Vihriälän talouspolitiikan strategiaraportti sisältää vakavan varoituksen: jos sopeutuksessa ei onnistuta, hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohja uhkaa murentua pysyvästi. Jo nyt olemme saaneet luottoluokittajilta varoituksen, että Suomen luottokelpoisuus tulee heikkenemään, mikäli velkaa ei saada laskevalle uralle. Marinin hallituksen tavoite velkasuhteen tasaantumisesta vuosikymmenen aikana ei riitä.

On kohtuullista kysyä, miten me itse päivittäisimme hallitusohjelmaa, mikä olisi kokoomuksen vaihtoehto Suomelle. Hahmottelemme tässä avainkysymyksiä, joilla hakisimme rehellistä pohjaa ja kovaa maata suomalaisten hyvinvoinnin uudelleen rakentamiseen korona-kriisin jälkeen.

”Valtion rahat ovat ihmisten rahoja. Jokaisen taloudenpitäjän on oltava itselleen rehellinen siitä, onko ajautumassa velkakierteeseen vai ei.”

1. Toivon ja vastuun Suomi: 75-75-25

Nykyisen kevyen rahapolitiikan oloissa korko ja saatavuus eivät rajoita valtion velanottoa. Tässä ympäristössä eduskunnan ja hallituksen omat reunaehdot velalle ovat entistä tärkeämpiä. Muuten lisävelka on aina liian helppo ratkaisu kaikkiin ongelmiin. Vaara vaanii, jos velkaantuminen ei pysähdy tasolle, jota pystytään hoitamaan myös korkeammilla koroilla.

Selkeä nurkkapultisto voisi olla 75-75-25. Nostetaan työllisyysaste 75 prosenttiin ja vakautetaan julkisen velan suhde BKT:-hen korkeintaan 75 prosenttiin, molemmat vuoteen 2025 mennessä. Se tarkoittaisi 3 prosenttiyksikköä (80 000 työllistä) korkeampaa työllisyysastetta ja prosenttiyksikön (n. 2,4 miljardin euron sopeutus) alempaa velkasuhdetta VM:n nyt vuodelle 2024 ennustamiin tasoihin nähden.

Tavoite vaatii politiikan muutosta. Tähän päästän toteuttamalla kokoomuksen esittämät keinot 120 000 päätösperäisen työsuhteen syntymiseksi ja nopeuttamalla talouskasvua yrittäjyyden uuden alun ohjelmalla. Vaikeuksiin ajautuneita on autettava nousemaan jaloilleen, eikä vain yksipuolisesti lisätä passivoivia tukia. Tarvitsemme myös elinvoimaisen Suomen ohjelman. Suomen on oltava paras paikka kasvattaa lapsia ja paras asuinmaa työteliäille ihmisille ympäri maailman.

Uskottavan politiikan keskeinen tehtävä on luoda toivon polku, joka saa ihmiset niin koti- kuin ulkomailla taas uskomaan Suomeen, investoimaan itseensä ja yrityksiinsä, kokeilemaan rohkeasti uutta ja toteuttamaan unelmiaan. Näistä aineksista syntyy hyvän kierre.

Väestöllinen huoltosuhde 1970–2060

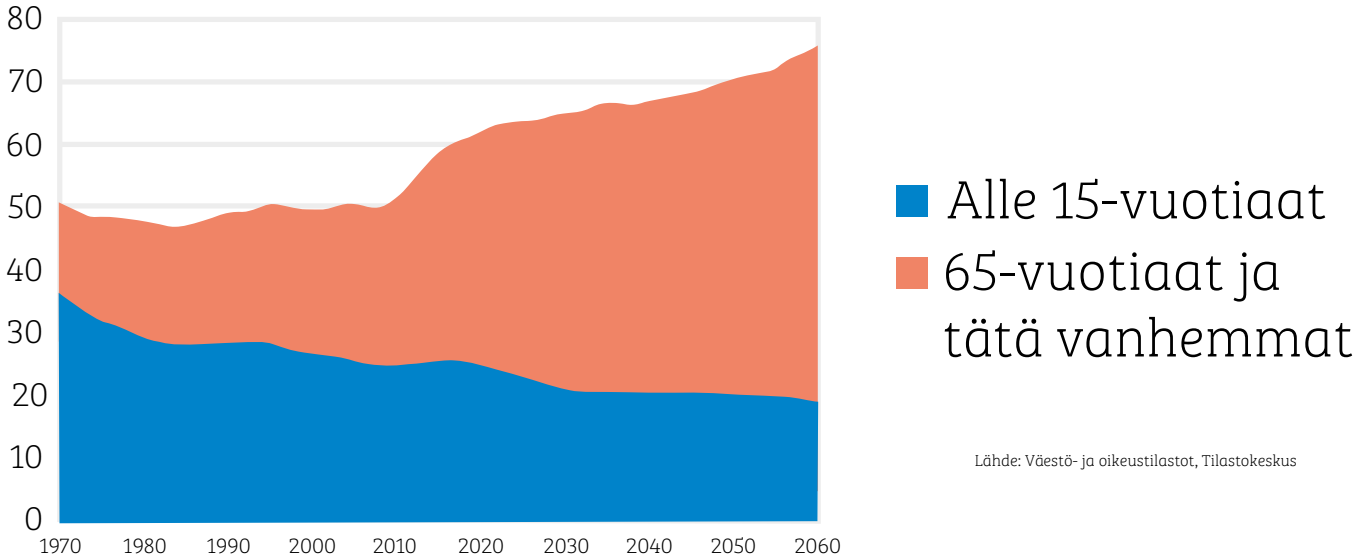

Lähde: Väestö- ja oikeustilastot, Tilastokeskus

2. Uuden alun Suomi

Olemme eläneet vaikean vuoden. Toista sataa tuhatta ihmistä on jäänyt työttömäksi. Moni yrittäjä on joutunut koronan takia sietämättömiin paineisiin. Moni on joutunut omassa elämässään ja työssään venymään tavalla, joka koettelee mielenterveyttä. Kokoomuksen mielestä jokainen ihminen ja yrittäjä ansaitsee uuden mahdollisuuden.

Tarvitsemme nopeasti mahdollisuuden pikayrityssaneeraukseen. Perintä-, konkurssi -ja maksuhäiriömenettelyt on kohtuullistettava nopeaa uuden alun mahdollisuutta tukevaan suuntaan. Yrityksiä ja ihmisiä ei tule pitää löysässä hirressä. Suomi on onneksi ymmärtänyt 1990-lukua laajemmin yrittäjyyden vaalimisen merkityksen. Nyt on tekojen aika.

Työpaikkojen ja hyvinvointimme vaikea kohta on ollut palvelusektorin kapeus. Tehdään tähän käänne. Työn ostaminen tulee tehdä mahdolliseksi yhä useammalle. Tällä hetkellä Suomen korkea verokiila hankaloittaa ekologisesti kestävän palvelutalouden kehittymistä. Kotiremontit tehdään itse, vaikka ammattilainen tekisi laadukkaampaa työtä. Parturiyrittäjän pitää leikata jopa neljän asiakkaan hiukset, jotta tällä on varaa ostaa itselleen hiustenleikkuu.

Kotitalousvähennystä on laajennettava. Sosiaaliturvauudistus ei jouda pölyttyä komiteaan. Tuet on kerta kaikkiaan muutettava sellaisiksi, että ihminen pystyy aina parantamaan elämäänsä omalla aktiivisuudellaan ja yrittämisellä. Työn verotusta on kevennettävä kauttaaltaan kaikissa tuloluokissa.

3. Investointien ja innovaatioiden Suomi

Investoinnit eivät ole kattaneet yritysten pääoman kulumista Suomessa vuosiin. On tehtävä käänne. Yrittämisen verotus tarvitsee muutoksia, jotka kannustavat aina kasvun ja jalostusarvon kannalta fiksuimpiin investointeihin olivat ne sitten koneita ja kiinteistöjä tai kouluttamista, tutkimusta ja myyntiä. Yritysten investointien nopeuttamiseksi ilmoitusmenettelyn piiriin siirretään jo toimivien yritysten muutos- ja laajennushankkeet.

Valtion omaisuuden myyntitulot ja EU:n elpymisrahaston Suomen saanto on investoitava sillisalaatin sijaan muutamaan hyvinvointimme ratkaisevaan asiaan: korkeakoulujen pääomittamiseen, T&K-rahojen tuntuvaan tasokorotuksiin sekä nopeisiin yhteyksiin kasvukeskusten välillä.

Vähennetään ympäristöhaitallisia tukia, mutta tasataan vientimme takamatkaa muilla keinoilla. Merikuljetusten väylämaksu on suora lisäkustannus verrattuna Ruotsiin, jossa sitä ei peritä.

4. Osaamisen ja mahdollisuuksien tasa-arvon Suomi

Suomen menestyksen perusta on korkealle noussut osaaminen. Näin on jatkossakin. Meillä ei ole todellakaan varaa siihen, että 15 prosenttia nuorista jättää toisen asteen koulutuksen kesken ja jää vaille tutkintoa 2000-luvun maailmassa.

Tilanne ei kuitenkaan korjaannu käyttämällä lähes 129 miljoonan euron resursseista koulukirjojen hankkimiseen niille, jotka eivät ole nytkään tippumisvaarassa. Sen sijaan varatut resurssit on käytettävä tarkkaan sellaisiin keinoihin, joilla tätä joukkoa aivan oikeasti autetaan.

Me suomalaiset olemme havahtuneet siihen, että mielenterveys on keskeisimpiä syitä työkyvyttömyyteen ja vielä enemmän lyhytaikaisiin ongelmiin ihmisten elämässä. Terapiatakuu on auttamisen ohella investointi ihmisen jaksamiseen kehittää itseään ja toimia aktiivisena osana yhteiskuntaa.

Suomalainen työelämä on kansainvälisesti vertaillen hyvää ja tasa-arvoista. Ruotsiin verrattuna lasten saaminen aiheuttaa kuitenkin meillä selvästi syvemmän jaon miesten ja naisten urakehitykseen sekä edelleen elinkaarituloihin. Se ei ole oikein. Perhevapaauudistuksen on tuotava tähän selvä käänne.

5. Vahvojen kuntien sekä kestävän sosiaali- ja terveydenhuollon Suomi

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ei voi toteuttaa tavalla, joka leikkaa kaupunkien palveluista satoja miljoonia euroja liian pienten kuntien ja liian pienten alueiden rakenteisiin. Tällä politiikalla aukkoa tilkitään seuraavaksi valtion velkarahalla. Sote-menojen kasvu vain kiihtyy eivätkä kaupungit pysty enää investoimaan raiteisiin, teihin ja koulutukseen. Nämä valuviat täytyy muuttaa terveelle pohjalle ja katsoa tosiasioita silmiin.

Koronan jälkeisessä Suomessa kuntien on otettava uudella tavalla roolinsa koulutuksen sekä elinkeino- ja työllisyyspalveluiden ykköspelurina. Työ- ja elinkeinotoimistojen päätehtävien siirto kaupunkien vastuulle lienee käytännössä peruuttamaton, vaikka kokeiluna tehdäänkin. Hyvä niin. Mutta samalla on aidosti luotava kaupungeille kannusteet ja välineet käyttää nivelvaihe siihen, että tämä koneisto auttaa viimein selättämään työttömien ja työpaikkojen kohtaamattomuuden.

2. Työtä 120 000 ihmiselle

Hyvinvointi syntyy vain ja ainoastaan työstä ja yrittäjyydestä.

Työ antaa toimeentulon ja mahdollisuuden toteuttaa omia haaveita. Jokaisen osallistuminen on tärkeää. Riittävä työssä käyvien määrä ratkaisee sen, miten kykenemme ylläpitämään ihmisille tärkeitä palveluita niin kunnissa kuin valtion tasolla. Jos emme onnistu nostamaan työllisyyttä, uhkaa koko hyvinvointyhteiskunnan rahoituspohja murentua pysyvästi. Työllisyyden vahvistamisen on oltava ensisijainen keino kestävyysvajeen vastaisessa työssä.

Suomen on asetettava tavoitteeksi 75 % työllisyysaste vuoteen 2025 mennessä, ja 80 % seuraavan 15 vuoden aikana. Tämä on ollut mahdollista esimerkiksi Tanskassa ja Ruotsissa - se on mahdollista myös meillä. Väestöennusteen perusteella tavoite tarkoittaisi lähes 200 000 uutta työllistä nykytasoon nähden. Suurten ikäluokkien siirtyessä ansaituille eläkepäiville, on haaste mittava.

Poliittisilla päättäjillä on käytössä monia keinoja, jos vain tahtoa tarttua näihin löytyy. Lisätyön tarjoaminen on tehtävä kannattavaksi riippumatta lähtökohdista. Monimuotoisille työjaksoille ja yrittäjyydelle on oltava riittävät kannustimet. Ahkeruudesta ei tule rankaista, vaan siihen tulee kannustaa. Työllä ansaitusta lisäeurosta on aina jäätävä vähintään puolet käteen riippumatta lähtötilanteesta. Työnteon ja yrittämisen pitää kannattaa.

Lopulta työpaikat syntyvät vain kannattavan yritystoiminnan seurauksena. Yritykselle työn tarjoaminen täytyy tehdä houkuttelevaksi. Jotta työnantaja tällä hetkellä pystyisi maksamaan työntekijälle käteen noin 2300 euroa, tulee työnantajan maksaa palkan päälle sivukuluja jopa 2000 euroa. Suomen korkea verokiila ei mahdollista kannustavan palkan maksamista ja jättää työntekijälle käteen vähemmän kuin verrokkimaissa.

Työn vastaanottaminen on tehtävä kannattavaksi kaikissa tilanteissa. Työttömyyden syntymiseen ja työttömyysjaksojen pituuksiin on moninaisia syitä. Merkittävimmät muutokset politiikkatoimilla voidaan saada muuttamalla passivoiva sosiaaliturvajärjestelmämme kannustavaksi. Työn vastaanottaminen voi jopa vähentää käteen jääviä tuloja, kun työttömyysturva pienenee enemmän kuin työstä saa palkkaa. Sosiaaliturvan tulee passivoimisen sijaan kannustaa. Suomesta ei saa tulla köllöttely-yhteiskuntaa.

Esimerkiksi opiskelijoilla yhdeksän tukikuukautta nostavan ei kannata enää 1000 euron kuukausipalkan jälkeen tehdä ollenkaan työtä, sillä lisäpalkka leikkaantuu kokonaan opintotuesta. On myös huolehdittava työvoimatoimistojen, ohjauksen ja yksilöllisen tuen riittävästä resursoinnista. Hallituksen työnhakuun velvoittava aktiivimalli on kannatettava hanke.

Työllisyysaste ikäryhmittäin

keskiarvo 2009–2018, %

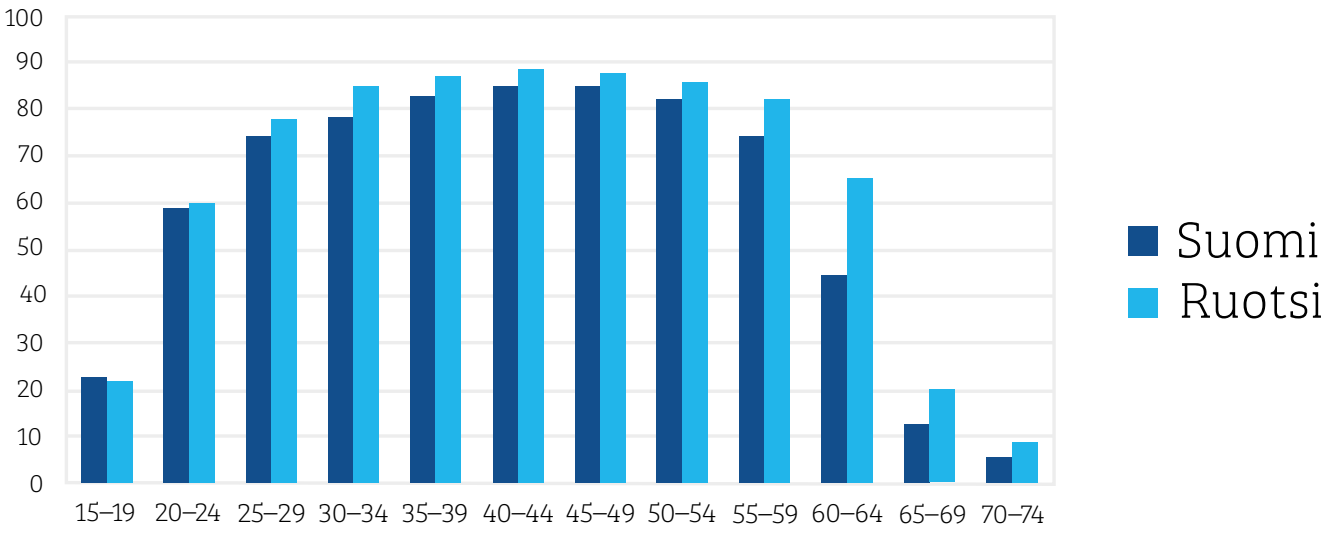

Lähde: VM:n julkisen talouden kestävyys, 10/2020

Suomalaiset ansaitsevat työllisyyspolitiikan suunnanmuutoksen

Hallitus lupasi nostaa työllisten määrän perusuraan nähden 60 000 uudella työssä käyvällä vuoteen 2023 mennessä. Työllisten määrän lisäyksellä oli tarkoitus rahoittaa hallituksen jo tekemät pysyvät menojen lisäykset. Ympäristö- ja soteuudistuksen tavoin työllisyyslupaus on jäänyt tarinoiden tasolle.

Koronakriisi on pahentanut työllisyystilannetta moninkertaisesti. Se ei estänyt hallitusta lykkäämästä työllisyyden parantumisen tavoitetta ainoastaan seuraavalle vaalikaudelle. Hallitus lykkäsi sitä peräti kolmen vaalikauden päähän 2030-luvulle.

Budjettiriihessä hallitus sai aikaan päätökset, joille valtiovarainministeriö arvioi vaikutuksiksi vain noin 15 000 uutta työllistä. Hallitus päätti ainoastaan sellaisista keinoista, jotka lisäävät julkisia menoja satoja miljoonia ennen ensimmäistäkään uutta työllistä. Kun hallituksen työllisyyttä heikentävät päätökset otetaan mukaan laskuihin, on hallitus onnistunut jopa vähentämään työllisten määrää.

Todennetut keinot 120 000 uuden työllisen saamiseksi

Keinovalikoima koostuu isommista ja pienemmistä teoista. Osa vaikuttaa nopeammin, osa hitaammin. Pohjoismaisten hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden ja hyvinvointimme turvaamiseksi kaikki keinot on käytettävä.

Tässä luvussa esitetyt keinot vahvistavat työllisyyttä yhteenlaskettuna tarkalleen 123 700 henkilöllä. Kokonaisarviota työllisyysvaikutuksista on silti erittäin vaikeaa tehdä täsmällisesti. Työllisyyden kehitykseen vaikuttaa samanaikaisesti useita tekijöitä ja muuttuneilla kannustimilla on suuri vaikutus. Työn tarjontaan vaikuttavien rakenteiden identifiointi on kuitenkin mahdollista, ja siten vaikutuksen suunnasta voimme olla käytännössä varmoja.

Kokoomuksen esittämät keinot vahvistavat julkista taloutta noin 3000 miljoonalla eurolla. Tämä olisi jo lähes kolmasosa koko kestävyysvajeen julkisen talouden sopeuttamistarpeesta. Tietopalvelun arvioitavana olleiden reformien, eli vain pieni osa kokoomuksen esittämistä uudistuksista, lisää tietopalvelun arvion mukaan työllisten määrää 18 000 henkilöllä jo vuonna 2021. Pelkästään tietopalvelun arvioimien keinojen aiheuttama työllisyyden nousu vahvistaa julkista taloutta 450 miljoonalla eurolla. Jos kaikki kokoomuksen esittämät uudistukset toteutettaisiin, parantuisi työllisyys tätäkin enemmän.

Eduskunnan tietopalvelut arvioi reformien vaikutuksia staattisella SISU-mikrosimulaatiomallilla. Mallissa lasketaan miten suoraan verotukseen ja sosiaaliturvaan tehtävät muutokset vaikuttavat työhön osallistumispäätökseen, eli niin sanottuun työllistymisveroasteeseen. Tietopalvelun mallilla ei siis kyetä simuloimaan kaikkia kokoomuksen esittämiä uudistuksia, mutta onneksi analyyseja on toteutettu luotettavasti muiden tahojen toimesta.

2.1 Mahdollistetaan paikallinen sopiminen kaikissa yrityksissä

Kokoomus haluaa mahdollistaa aidon ja reilun paikallisen sopimisen kaikilla työpaikoilla. Työehtosopimukset määrittelisivät jatkossakin työsuhteen minimiehdot. Muista asioista voidaan sopia työpaikoilla, kun työnantajan ja työntekijän välinen luottamus on kunnossa. Jos yhteistä ymmärrystä ei löydy, noudatettaisiin työehtosopimusta.

Paikallisen sopimisen edistämisen yhteydessä minimiehtojen toteutumisen valvontaa tehostettaisiin. Henkilöstön asemaa ja vaikutusmahdollisuuksia työpaikoilla parannettaisiin lainsäädäntöuudistuksin. Neuvotteluasetelman on oltava tasapainoinen. Sopiminen tulee mahdollistaa myös liittoon kuulumattoman luottamusvaltuutetun johdolla tehtäväksi. Työpaikkakohtainen sopiminen lisäisi tutkitusti yritysten halukkuutta palkata rohkeammin lisää työvoimaa.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus noin +15 000 henkilöä.*
- *Lähde: Suomen Yrittäjät, 15.8.2019.*

2.2 Toteutetaan valtiovarainministeriön virkavalmisteluna laatimat ehdotukset soveltuvin osin

Valtiovarainministeriön esittämien työllisyystoimien ikääntyneiden kokonaisuus on toteutettava. Esitetty palveluiden ja työttömyysetuuksien kokonaisuus on toteutettava kokonaisuudessaan kuitenkin niin, että palkkatuki säilyy mahdollisuutena myös kolmannelle sektorille osatyökykyisten ja vaikeammin työllistyvien osalta. Tukea voidaan lisätä nykyisestä ja kohdistaa lisäys yksityiselle sektorille.

Kaikenlainen syrjintä työelämässä on yksiselitteisesti väärin. Jokaisella on oltava kannustimet kykyjensä ja jaksamisensa mukaan olla osallisena työelämää niin pitkään, kun oma jaksaminen riittää. Ansiosidonnaisen lisäpäivistä tulee luopua porrastetusti sillä järjestelmä lähettää väärän signaalin ikääntyneille työntekijöille. Lisäksi on selvitettävä mahdollisuus niin sanottuun Singaporen malliin, jossa osaeläkkeen maksaminen tulisi mahdolliseksi. Näin jokainen voisi omien mahdollisuuksiensa mukaan olla mukana työelämässä mahdollisimman pitkään.

Esitetty opintoetuuksien kokonaisuus on toteutettavissa vain osittain. Opintotuen tason viimeaikaisten muutosten vaikutuksista opintoaikoihin ei vielä ole riittävästi tietoa, jotta uusia päätöksiä voitaisiin tehdä. Aikuiskoulutustukea ja opintotukea on syytä kehittää, mutta näiden osalta kokoomus ei toteuttaisi VM:n esityksiä.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus noin +55 000 henkilöä.*
- *Valtiovarainministeriön työllisyyspaketti https://vm.fi/-/valtiovarainministerio-selvitti-tyollisyytta-kasvattavia-uudistuksia*

2.3 Toteutetaan ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastusmalli

Muutetaan ansiosidonnaista työttömyysturvaa niin, että turva on työttömyyden alussa nykyistä parempi, minkä jälkeen tukisumma laskee joko tasaisesti tai portaittain työttömyyden pitkittyessä. Jopa 60 prosenttia työttömyysjaksoista päättyy ensimmäisten kolmen kuukauden aikana. Tuen parantaminen ensimmäisten tukikuukausien aikana parantaa muutosturvaa ja tukee työvoimavirtoja ja siten edelleen tuottavuutta. Tuen porrastamisella on kyselyiden mukaan suomalaisten enemmistön tuki.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus noin +10 000 henkilöä.*
- *Lähteet: Hetemäen työllisyysryhmä 2016., EK:n Top Ten -lista: näillä esityksillä työpaikka 40 000:lle. & Yrittäjien viesti budjettiriiheen: Tällä ohjelmalla 40 000 lisätyöpaikkaa. Arvioitu työllisyysvaikutus perustuu erilaisille porrastusmalleille laskettujen työllisyysvaikutusten suuruusluokkaan.*

2.4 Puretaan kannustinloukkuja

Toimeentulotukeen palautetaan pieni omavastuu, joka kannustaa asumaan edullisemmassa asunnossa ja purkaa kannustinloukkuja. Asumistuessa on jo omavastuu, mutta monella toimeentulotuki korvaa asumistuen jälkeiset asumismenot kokonaan. Tämä heikentää työnteon kannusteita, koska toisin kuin asumistuessa, pienikin lisätyö leikkaa nopeasti toimeentulotukea. Pieni omavastuu kannustaa etsimään edullisempaa asuntoa. Edullisemman asunnon löytämistä tuetaan kohdentamalla tuetut vuokra-asunnot paremmin kaikkein pienituloisimmille. Työttömyysturvan korotukset heikentävät kannusteita ottaa työtä vastaan, mikä taas heikentää työllisyyttä. Kokoomus esittää työttömyysturvan palauttamista vuoden 2019 tasolle.

Yleinen asumistuki on reilumpi tapa tukea yhdenvertaisesti kaikkien pienituloisten asumista kuin yhteiskunnan tukemien kohtuuhintaisten asuntojen tarjoaminen vain harvoille onnekkaille. Tästä huolimatta yleinen asumistuki muodostaa kannustinloukkuja ottaa vastaan kokopäiväistä työtä. Siksi kokoomus esittää yleisen asumistuen indeksikorotuksen jäädyttämistä. Muutoksella tavoitellaan kannustinongelman helpottamista. Kokoomus myös käynnistäisi laajemman yleisen asumistuen uudistuksen, jolla purettaisiin kannustinloukkuja.

Tulonsiirtojen, verotuksen ja palveluiden kokonaisuuden on tärkeää kannustaa ottamaan työtä vastaan. Kokoomus esittää työttömien palvelujen kehittämistä tukemaan työllistymistä. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyden parantamiseen. Myös työmarkkinoiden ikäsyrjintään on puututtava.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Toimenpiteiden työllisyysvaikutus yhteensä noin 10 000. Lähde: Eduskunnan tietopalvelu.*

2.5 Korotetaan ulosoton suojaosa 900 euroon

Korottamalla ulosoton suojaosuutta nykyisestä 678,90 eurosta noin 900 euroon parannetaan ulosotossa olevien kannustimia työn vastaanottamiseen. Suojaosan korotus olisi nopeavaikutteinen toimenpide, joka olisi tehtävissä valtioneuvoston päätöksellä. TEM:n työllisyyspakettityöryhmä arvioi toimen kustannusneutraaliksi.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus noin +2000 henkilöä.*
- *Lähde: Työllisyyspaketti työryhmän esitykset - TEM 33/2016.*

2.6 Varmistetaan nopea hoitoon pääsy terapiatakuulla

Kokoomus esittää, että terapiatakuu toteutetaan. Terapiatakuun kansalaisaloitetta varten laaditun arvion mukaan varhainen hoitoon pääsyn nopeutumisen vaikutuksesta etuuksien piiristä kuntoutuisi takaisin työelämään arviolta noin 7500 henkilöä vuosittain. Kokoomus suhtautuu vaikuttavuuteen varovaisemmin ja antaa terapiatakuulle noin 5000 työllisen positiivisen vaikutuksen. Suomessa on 58 000 henkilöä mielenterveyden häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkkeellä vuonna 2019, jota terapiatakuun arvioimme vähentävän noin 10 %:lla.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus noin +5000 henkilöä.*

2.7 Vahvistetaan kotitalousvähennystä ja toteutetaan yli 75-vuotiaiden superkotitalousvähennys

Esitämme Sitran mallin mukaisesti yli 75-vuotiaille uutta nykyistä parempaa kotitalousvähennystä tukemaan arjen askareissa. Verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin. 100 euron omavastuu poistuisi. Lisäksi palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen.
Kotitalousvähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä. Malli on Sitran arvion mukaan sisäisesti kustannusneutraali.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus noin +3000 henkilöä.*
- *Lähde: Sitra – Kotitalousvähennys arjen tukena (2015). Arvio perustuu Sitran laskemaan kasvuun palvelujen ostoissa.*

2.8 Toteutetaan työllisyyttä ja tasa-arvoa vahvistava perhevapaauudistus

Perhevapaauudistus on toteutettava siten, että se huomioi lapsen edun, helpottaa vanhemmuuden ja työelämän yhteensovittamista, lisää perheiden valinnanvapautta ja joustoja, vahvistaa naisten työllisyyttä ja työmarkkina-asemaa sekä lisää lasten osallistumista varhaiskasvatukseen.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus on noin +3000 henkilöä.*
- *Arvio perustuu työllisyyspakettityöryhmän laskelmaan kotihoidontuen muutoksen vaikutuksista - TEM 33/2016.*

2.9 Alennetaan varhaiskasvatusmaksuja 100 miljoonalla eurolla

Alennuksen myötä varhaiskasvatusmaksu nousisi nykyistä vähemmän vanhemman työllistyessä. Tämä kannustaisi pienten lasten vanhempia työntekoon. Lisäksi lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen todennäköisesti lisääntyisi. Aikaisella varhaiskasvatuksen piiriin pääsyllä on tutkitusti suurin myönteinen vaikutus lapsen kehitykseen ja koulutuksen yhdenvertaisuuteen. Yhdenvertaisten mahdollisuuksien tarjoamisessa varhaiskasvatus on yksi tärkeimpiä keinoja. Hallitus esittää varhaiskasvatusmaksujen alentamista 70 miljoonalla eurolla. Kokoomus alentaisi varhaiskasvatusmaksuja vielä 30 miljoonaa lisää.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- *Työllisyysvaikutus noin +4200 henkilöä.*
- *Lähde: Valtiovarainministeriö, työllisyystoimien taustalaskelma 17.9.2020.*

2.10 Lisätään kansainvälistä rekrytointia

Luodaan reilun työnantajan sertifikaatti yrityksille, joilla työnantajan palvelukseen ulkomailta tuleville työntekijöille luvataan nopea kahden viikon lupamenettely. Sertifikaatin saava yritys sitoutuu omavalvontaan sekä raportointiin. Työlupahallintoa on automatisoitava ja digitalisoitava.

Kolmelle ministeriölle hajautunut sekava ja byrokraattinen työlupaprosessi on koottava yhteen tulosvastuulliseen yksikköön. Suomalaisesta korkeakoulusta valmistuvalle ulkomaan kansalaiselle on myönnettävä automaattinen oleskelulupa sekä EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulleille opiskelijoille lukukausimaksujen verovähennysoikeus Suomessa.

Esityksestä tarkemmin luvussa 7.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

» ***Työllisyysvaikutus noin +10 000 henkilöä.***

2.11 Pienennetään verokiilaa

Suomessa on EU-maiden korkeimpiin kuuluvat veroasteet ja keirmpiin lukeutuva verotuksen progressio, jotka heikentävät ihmisten kannustimia ponnistella. Se myös heikentää mahdollisuuksiamme houkutella Suomeen korkean osaamisen työntekijöitä. Verokiilaan luetaan verojen lisäksi veroluonteiset maksut sekä verotuksen rakenteet, jotka heikentävät työn tekemisen kannusteita. Korkea verokiila ohjaa ihmisiä työskentelemään vähemmän ja tekemään sellaisia töitä kotona itse, jotka ilman verokiilaa ostettaisiin palveluna työllistäviltä yrityksiltä.

Tietopalvelun laskelman mukaan 800 miljoonan veronkevennys laskee verokiilaa ja mahdollistaa yrityksille staattisen laskennan mukaan noin 6500 uuden ihmisen työllistämisen. Staattisen muutoksen oletus on epärealistinen, sillä verotuksella on kannustinvaikutus. Vaikka tämä ns. dynaaminen vaikutus on olemassa, on sen suuruusluokan arviointi vaikeaa, eikä kannustimien muuttumiselle ole tässä vaihtoehtobudjetissa esitetty vaikutusta.

Kokoomus esittää kotitalousvähennyksen nostamista Ruotsin tasolle. Koko kansan kotitalousvähennyksessä sadan euron omavastuuosuus poistetaan ja Ruotsin mallin mukaisesti mahdollistamme sen hyödyntämisen suoraan palvelun hinnassa. Palveluntarjoaja hakisi puuttuvan summan verottajalta prosessilla, jossa vähennyskelpoisuuden kriteerit tarkistetaan.

Kokoomus keventäisi verotusta kokonaisuudessaan niin, että ihmisille jäisi yhteensä jopa noin 1 200 miljoonaa euroa enemmän käytettäväksi. Palkkojen ja eläkkeiden verotusta kevennettäisiin yhteensä 800 miljoonaa euroa ja kotitalousvähennyksen parantamisen vaikutus tuloverokertymään on Tietopalvelun arvion mukaan noin 538 miljoonaa euroa.

Arvioitu työllisyysvaikutus:

- ***Työllisyysvaikutus noin +6500 henkilöä***
- ***Lähde: eduskunnan tietopalvelu.***

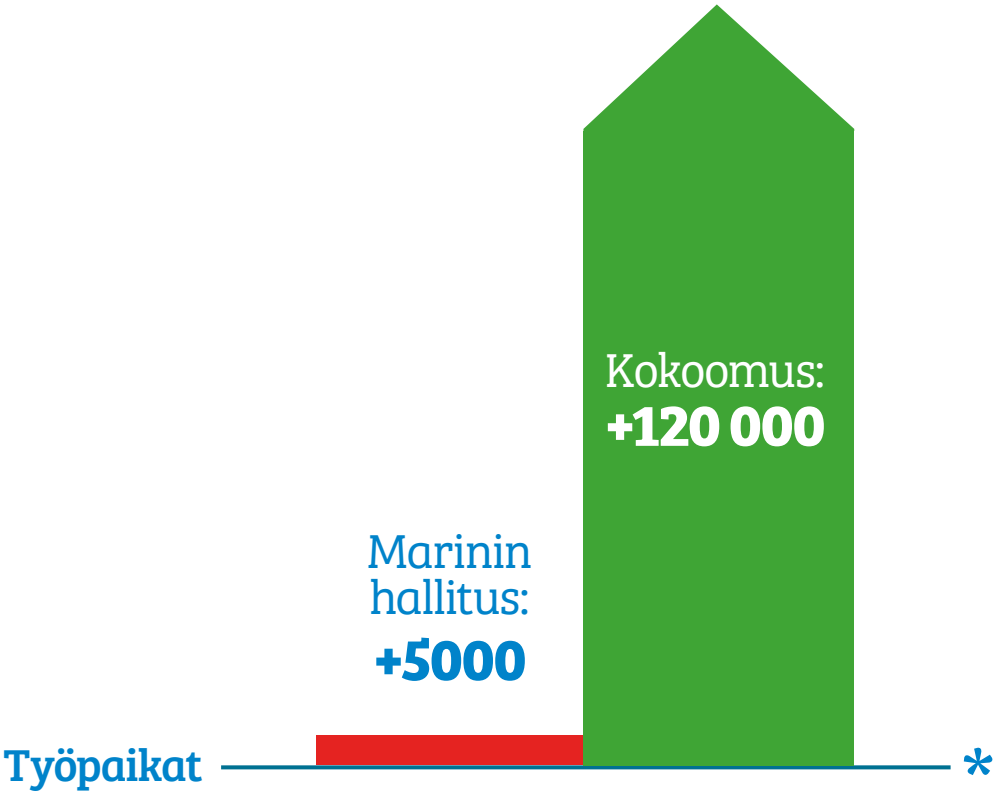

*Työllisyysvaikutukset arvioitu valtiovarainministeriön virkamiesarviona tai muun riippumattoman asiantuntijan toimesta.

3. Palkasta ja eläkkeestä enemmän käteen – lasketaan veroja

Kokoomus haluaa jokaiselle enemmän mahdollisuuksia kuluttaa ja toteuttaa unelmiaan.

Valtion ei tarvitse tehdä kaikkia valintoja ihmisten puolesta. Lopulta kasvavat tulot syntyvät vain työstä sekä kannattavasta ja kasvavasta yritystoiminnasta. Rohkeilla politiikkavalinnoilla voimme tehdä työn tarjoamisesta ja vastaanottamisesta entistä kannattavampaa kaikille taloudellisesti kestävällä tavalla.

Kokonaisvaikutukset kotitalouksiin

Kokoomuksen ja hallituksen budjettien vaikutusten vertailu esimerkkikotitalouksien* käytettävissä oleviin keskimääräisiin tuloihin (€/vuosi/kotitalous).

€ / VUOSI / KOTITALOUS	PALKAN-SAAJAT	ELÄKE-LÄISET	LAPSI-PERHEET*	YRIT-TÄJÄT
MARININ HALLITUS	226	26	368	214
KOKOOMUKSEN VAIHTOEHTO	725	318	1040	729
KOKOOMUS VS. HALLITUS	+500	+292	+672	+516

*Vaikutukset elinvaiheen mukaan, taulukko 5.2
**Vaikutukset elinvaiheen mukaan, taulukko 5.3
Lähde: Tietopalvelun laskelma kokoomuksen vaihtoehtobudjetista, Taulukko 5.2
Kokoomuksen vaihtoehdossa kaikkien esimerkkikotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavat hallituksen talousarvioon verrattuna.

Mitä, jos antaisimme ihmisten itse päättää hieman enemmän?

Kokoomus siirtäisi verotuksen painopisteen työstä ja yrittäjyydestä haittoihin ja kuluttamiseen. Laajoilla veropohjilla ja matalilla verokannoilla turvataan hyvinvointiyhteiskunnan riittävä rahoitus sekä oikeudenmukaisesti kohdentuva kevyt verotus. Samalla verotuksen ohjaavaa vaikutusta on hyödynnettävä ympäristöpolitiikassa ja terveyden edistämisessä.

Verojen keventäminen on tehokas osa elvyttävää politiikkaa. Kun pahin kriisi on takana päin ja kuluttajien luottamus palaa, laskee säästämisaste ja patoutunut kulutus purkautuu. Veronkevennyksiä ovat ehdottaneet osana elvytystä myös Vesa Vihriälän johtama talouspolitiikan strategiaa suunnitellut työryhmä. Työryhmää varten Suomen Pankin laatiman analyysin mukaan verojen keventäminen olisi dynaamisten vaikutusten vuoksi keskipitkällä aikavälillä menoelvytystä tehokkaampaa.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti keventää verotusta kaikissa tuloluokissa niin, että ihmisille jää enemmän rahaa käyttöön niin palkasta kuin eläkkeestäkin. Palkkojen ja eläkkeiden verotusta kevennämme yhteensä 800 miljoonalla eurolla. Kotitalousvähennyksen parantamisen vaikutus tuloverokertymään on Tietopalvelun arvion mukaan noin 358 miljoonaa euroa. Eläkettä saavien keskuudessa eläkkeiden työtuloa tiukempi verotus ja ns. eläkeläisten raippavero koetaan hyvin epäoikeudenmukaisena. Kokoomus pitää oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden kannalta tärkeänä, että samansuuruisesta työ- ja eläketulosta maksetaan tulevaisuudessa yhtä paljon veroa.

Hallituksen talouspolitiikka on kujanjuoksu veronkorotuksiin

Suomen kokonaisveroaste on yksi OECD-maiden korkeimpia. Hallituksen vasemmistolainen talouspolitiikka on keskittynyt kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen pienentämiseen. Ensi töinään hallitus kiristi kotitalousvähennystä. Työ on jatkunut sarjalla välillisten verojen tuntuvia korotuksia. Marinin vasemmistokeskustalaisen hallituksen politiikasta kaikille on jäämässä käteen vähemmän.

Hallituksen massiivisten alijäämien politiikka tarkoittaa kiristyviä veroja tulevaisuudessa. Koska työllisyystoimet jätetään tekemättä ja hallitus betonoi pysyvät lisämenot toisen asteen koulupakkoon sekä maakunta- ja soteuudistukseen, ei talouden tasapainottamisen vaihtoehdoksi jää muuta kuin veronkiristykset. Valtiovarainministeriö on jo arvioinut, että kuntien veronkiristysten tarve on 5,5 %-yksikköä keskimäärin vuoteen 2040 mennessä, jos mitään ei tehdä. Tämän päivän alijäämä on huomisen vero.

Korkea veroasteemme heikentää yritystemme pärjäämistä. Useiden kansainvälisten kilpailukykyvertailujen mukaan suurin haasteemme on nimenomaan korkea verotus. Se heikentää yrityksien kannustimia palkata ja investoida sekä sijoittajia sijoittamasta Suomeen. Heikkenevä talous johtaa kasvaviin alijäämiin, joka johtaa verojen korotuksiin ja edelleen heikkenevään julkiseen talouteen. Vasemmistovetoinen talouspolitiikka on itseään vahvistava heikkenevä kierre.

3.1 Palkansaajille ja eläkeläisille jopa 1 235 000 000 euroa enemmän käteen

Kokoomus toteuttaisi ansiotuloverotuksen keventämisen tasaisesti kaikille palkansaajille ja eläketulon saajille. Tuloverotuksen keventäminen tuo keskimääräiselle palkansaajalle jopa 500 euroa enemmän käteen vuodessa. Vaihtoehtobudjetissa osoitetaan kokonaisuuden rahoitus siirtämällä verotuksen painopistettä haittojen ja kuluttamisen verotukseen.

Verojen kevennysten vaikutukset julkiseen talouteen on arvioitu staattisella simulaatiolla. Se ei huomioi kannustimien muutosta, eli tehtyjen lisätyötuntien tuomaa osittaista verokertymän kompensoitumista. Dynaamisten vaikutusten puuttuminen on epärealistinen oletus. Esitys yliarvioi verokertymän pienenemisen.

Kokoomus esittää:

- *Kevennetään palkka- ja eläketulojen verotusta tasaisesti 800 miljoonaa.*
- *Kotitalousvähennyksen parannusten yhteenlaskettu vaikutus 435 miljoonaa.*

3.2 Koko kansan kotitalousvähennys

Kotitalousvähennys on erinomainen keino vähentää palveluiden verokiilaa. Vähennyksellä on mahdollista edullisemmin ostaa sellaisia töitä, joiden vaihtoehto on tehdä nämä omin voimin.

Kokoomus haluaa kehittää palvelutaloutta edelleen kotitalousvähennyksen avulla. Kotitalousvähennyksen laajentamisesta tulisi käynnistää välittömästi hanke. Vähennystä tulisi laajentaa aidosti sellaisiin palveluihin, jotka nykyään tehdään korkean verokiilan vuoksi itse, vaikka ne voitaisiin ostaa palveluna.

Kokoomus parantaisi kotitalousvähennystä niin, että mahdollisimman moni voisi hyötyä siitä. Nykyisellä mallilla suuri osa vähennyksestä jää käyttämättä, sillä sen hyödyntämiseen liittyvä byrokratia heikentää vähennyksen käytettävyyttä. Myös omavastuuosuuden poisto tuo vähennyksen yhä useamman saataville. Näillä muutoksilla kotitalousvähennyksestä voitaisiin luoda koko kansan palvelutalousvähennys.

Kokeiluluontoisesti, kiertotalouden periaatteita noudattaen, tulisi käynnistää kokeiluluontoinen uudistus kotitalousvähennyksen laajentamiseksi. Käyttöalaa voitaisiin kokeiluluontoisesti laajentaa esimerkiksi polkupyörien, kodinkoneiden, pienelektroniikan ja muuten jätteeksi päätyvän kodin tarpeiston korjaamiseen. Siten saisimme muuten ongelmajätteeksi päätyvän kodinelektroniikan ja tarpeiston käyttöikää pidennettyä ja ympäristön kuormitusta vähennettyä.

Kokoomus esittää:

- *Nostetaan kotitalousvähennyksen enimmäismäärä 5 000 euroon.*
- *Muutetaan vähennyksen saamista niin, että palvelun ostajalla on mahdollisuus saada vähennys suoraan palvelun hinnassa ja palvelun tarjoaja hakee puuttuvan summan verottajalta Ruotsin mallin mukaisesti. Vähentää arviota verotulojen kertymästä 353 miljoonaa.*
- *Poistetaan 100 euron omavastuuosuus.*
- *Nostetaan ostetun palvelun vähennettävä osuus 60 prosenttiin työkorvauksesta.*
- *Nostetaan kotitalouden maksamista suorista palkoista vähennettävä osuus 40 prosenttiin.*
- *Toteutetaan kotitalousvähennyksen kiertotalouslaajennuksen kokeilu varaamalla tuloveron kertymään laskennallinen 50 miljoonan.*

3.3 Yli 75-vuotiaiden superkotitalousvähennys

Kokoomus toteuttaisi ikäihmisille suunnatun Sitran mallin mukaisen parannellun kotitalousvähennyksen ja erillisen tuen yhdistelmän. Tukea palveluiden ostamiseen myönnettäisiin niille, joilla ei ole verotettavia tuloja. Niiden avulla seniorit voisivat riippumatta tulotasosta hankkia kotona tarpeellisia palveluita. Malli on sisäisesti kustannusneutraali. Mallia esitellään tarkemmin viidennessä kappaleessa.

Kokoomus esittää:

- *Nostetaan yli 75-vuotiaille ostetun palvelun työkorvauksen enimmäismäärä 70 prosenttiin. Vähentää tuloveroja 32 miljoonaa.*
- *Myönnetään enintään 1200 euron tuki niille, joiden verotettavat tulot eivät riitä kotitalousvähennyksen hyödyntämiseen.*

3.4 Verotetaan vähemmän työtä ja yrittäjyyttä, enemmän haittoja ja kulutusta

Verotuksen painopistettä tulee siirtää kestävän kasvun periaatteiden mukaisesti. Esimerkiksi Sitra on esittänyt mallia, jossa rohkealla siirtymällä voidaan keventää työn verotusta samalla, kun verotuksen painopistettä siirretään ympäristölle haitallisiin päästöihin ja kulutukseen.

Verotuksella on käyttäytymistä ohjaava vaikutus, jolla kulutusta voidaan ohjata vähäpäästöisiin ja terveyden kannalta hyviin ratkaisuihin niin kotitalouksien kuin yritysten valintojen osalta. Kulutuspäätökset sekä verotuksen kohtaanto riippuvat hyödykkeen tai palvelun hintajoustosta. Esimerkiksi makeisvero ei ehtinyt ohjata käyttäytymistä merkittävästi, sillä tuotteiden hintajousto oli jäykkää. Verotus kohdentuu uudistuksella oikeudenmukaisemmin, ja pitkällä aikavälillä tuottajat voivat muuttaa käytöstään muuttamalla raaka-ainevalintoja hakiessaan kilpailuetua.

Kokoomus kompensoi tuloverokertymää muuttavien uudistusten vaikutukset julkiselle taloudelle verotuksen painopisteen muutoksen periaatteita noudattaen. Korotukset kohdistuvat erityisesti haitta- ja päästöveroihin. Myös nykyisten verojen veropohjaa pyritään laajentamaan. Kokonaisuutena kiristykset on pyritty kohdistamaan niin, että negatiiviset vaikutukset työllisyyden ja talouden kasvulle ovat mahdollisimman pienet.

Kokoomus kiristäisi ensi vuonna tupakkaveroa hallitusta enemmän. Virvoitusjuomaveron veropohjaa laajennettaisiin uusiin tuotteisiin niin, että siitä kertyisi valtiolle ensi vuonna 50 miljoonaa nykyistä enemmän. Kaivoksille asetettaisiin kaivosvero. Veropohjaa laajennettaisiin lakkauttamalla kaikkien työmarkkinajärjestöjen sijoitustuottojen verovapaus päivittämällä lainsäädäntöä yleishyödyllisyyden määritelmän osalta.

Nykykäytäntö on johtanut vinoumaan, jossa miljardeja veronmaksajien rahaa valuu asumistuen muodossa työmarkkinajärjestöjen hallitsemille vuokra-asuntoyhtiöille, joiden osingoista ei edes makseta valtiolle veroja. Työmarkkinajärjestöjen sijoitustuottojen verovapauden purun arvioidaan lisäävän valtion verotuloja 40 miljoonalla vuodessa.

Kokoomus rahoittaisi merkittävän osan ansiotuloverotuksen kevennyksestä lopettamalla eläkkeen kertymisen ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta. Ansiosidonnaista saavalle kertyy nykyisin eläkettä työttömyysajalta, mutta huomattavasti pienempää työmarkkinatukea saavalle taas ei. Kun jatkossa miltään työttömyysajalta ei enää kertyisi eläkettä, ei Työllisyysrahastosta tarvitsisi siirtää rahaa eläkejärjestelmään.

Muutos ei vaikuttaisi nykyisiin eläkkeisiin. Työn verotuksen keventäminen nostaisi työllisyyttä ja vahvistaisi tätä kautta myös suomalaisten tulevia eläkkeitä ja eläkejärjestelmän rahoitusta. Valtiovarainministeriö ehdotti työttömyysturvan eläkekertymän lopettamista 14.8.2020 julkaistussa virkatyönä valmistelemassaan työllisyyspakettissa.

Kokoomus esittää:

- *Poistetaan asuntolainan korkovähennysoikeus. Lisää verotuloja 25 miljoonaa.*
- *Asetetaan työmarkkinajärjestöjen sijoitustuotot verolle muiden yhteisöjen pääomatulojen tapaan. Lisää verotuloja 40 miljoonaa.*
- *Laajennetaan ja parannetaan virvoitusjuomaveroa.*
- *Kiristetään tupakan verotusta 100 miljoonaa.*
- *Laaditaan terveysperusteinen haittavero. Lisää välillisten verojen kertymää 110 miljoonaa.*
- *Työttömyysturvan päivärahojen ja eläkejärjestelmän tehottoman kannustimen kytkentä poistetaan.*
- *Asetetaan oikeudenmukainen 21 miljoonan suuruinen kaivosvero.*

	KOTITALOUVÄHENNYKSEN ENIMMÄISMÄÄRÄ	TYÖKORVAUKSESTA VÄHENNYSKELPOINEN OSUUS	PALKKAKORVAUKSESTA VÄHENNYSKELPOINEN OSUUS	OMAVASTUUOSUUS	MUUTA
HALLITUKSEN LEIKATTU VÄHENNYS	2250 €	40 %	15 %	100 €	
KOKOOMUS	5000 €	60 %	40 %	0 €	Työn ostajan maksettavaksi jää vain vähennyksen jälkeinen osuus ja saa kotitalousvähennyksen hyödyn heti laskun hinnassa. Työn myyjä hakee puuttuvan summan verottajalta.
KOKOOMUKSEN SUPERKOTITALOUSVÄHENNYS YLI 75-VUOTIAILLE	5000 €	70 %	40 %	0 €	Enintään 1200 euron tuki niille, joilla ei verotettavia tuloja.

“Suomi kaipaa työtä ja riskinottoa.”

Esimerkki: Kortelaisten perhe

Kortelaisten perheeseen kuuluu kaksi aikuista ja kaksi päivähoitoikäistä lasta. Molemmat vanhemmat saavat suomalaista mediaanipalkkaa eli noin 3 140 euroa kuussa. Perhe asuu keskisuuren kaupungin kotoisalla esikaupunkialueella kolmen huoneen ja yhden saunan rivitaloasunnossa, josta he maksavat vuokraa 939 euroa kuukaudessa.

Kokoomuksen esittämät verojen kevennykset tuovat tuntuvasti lisätuloja Kortelaisen perheeseen. Verojen jälkeen Kortelaiset huomaavat, että perheelle jääkin edellisvuotta 1 040 euroa palkasta enemmän verojen jälkeen käteen. Vihdoin päästään perheen kanssa pitkään kaivatulle lomareissulle!

Kahden taaperoikäisen kiireinen arki jättää harvoja hetkiä yhdessä ololle. Kortelaiset ovat kuulleet palvelualojen ahdingosta koronakriisin aikana ja päättävät napata kaksi kärpästä yhdellä iskulla. Kortelaiset päättävät laittaa hyvän kiertämään ja palkkaavat kotitalousvähennyksen avulla siivoojan. Joka toinen viikko kahden tunnin siivousta maksaa Kortelaisille noin 2330 euroa, josta noin 1400 euroa saadaankin kuitattua uudella korotetulla kotitalousvähennyksellä. Kun omavastuutakaan ei enää ole, jää Kortelaisille maksettavaksi vain 933 euroa!

Ilokseen Kortelaiset huomaavat, että päivähoitomaksujakin on alennettu runsaasti. Siinä missä maksuja meni vielä viime vuonna 432 euroa, on lasku tippunut jo 256 euroon. Säästöä kertyi 176 euroa. Kortelaiset alkavatkin suunnitella heti uuden lataushybridin hankkimista. Tällä kertaa jää Saksasta tuotu saastuttavampi käytetty autokakkosvaihtoehdoksi – kiitos Kokoomuksen järkevän ilmastopolitiikan!

Kokoomuksen vaihtoehdon ansiosta Kortelaisen perhe hyötyy yhteensä 2 792 euroa!

> ***”Kokoomuksen vaihtoehdon ansiosta Kortelaisen perhe hyötyy yhteensä 2 792 euroa!”***

4. Sivistyksen Suomi – panostuksia tutkimukseen ja osaamiseen

Kriisistä uuteen nousuun rohkeilla panostuksilla tutkimukseen ja osaamiseen

Laaja-alainen sivistys ja korkeatasoinen osaaminen muodostavat perustan sille, että Suomi voi tulevaisuudessakin olla kestävä, hyvinvoiva ja uudistuva maa. Vapauden ja vastuun yhteiskunta on mahdollinen vain yhdistyessään kattavaan yleissivistykseen. Suomalainen sivistysaate on luonut maahamme mittavan inhimillisen pääoman, jonka varaan hyvinvointimme on historian saatossa rakentunut.

Jokaisella on oltava mahdollisuus kasvaa täyteen potentiaaliinsa ja kehittää itseään läpi elämän. Me luotamme yksilöön ja yksilön mahdollisuuksiin tehdä valintoja oman koulutuspolkunsa osalta.

Tulevaisuudessa kasvava osa työpaikoista tulee syntymään aloille, joissa vaaditaan korkeaa osaamistasoa. Vähintään puolen ikäluokasta on suoritettava korkeakoulututkinto vuonna 2030. Kokoomus sitoutuu tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan pysyvän rahoitustason nostamiseen 100 miljoonalla eurolla joka vuosi kymmenen vuoden ajan. Tavoitteeksi on asetettava TKI-panostusten nostaminen 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Hallituksen lupaukset panostuksista suomalaisten koulutus- ja osaamistasoon eivät ole muuttuneet teoiksi

Suomalaisten koulutus- ja osaamistason nostaminen edellyttää määrätietoista koulutusjärjestelmän kehittämistä aina varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka. Mahdollisuuksien tasa-arvo edellyttää, että jokainen lapsi ja nuori voi kasvaa täyteen potentiaaliinsa.

Hallitus koittaa ratkaista monimutkaista koulutuksen keskeyttämis- ja syrjäytymisongelmaa nostamalla oppivelvollisuusikää. Kokoomus ei jaa käsitystä siitä, että oppilaiden pakottaminen pulpettiin olisi vaikuttavin keino puuttua ongelmaan.

Huolta herättävät myös hallituksen satojen miljoonien eurojen määräaikaiset panostukset, jotka päättyvät tämän vaalikauden aikana. Mitä opettajille tapahtuu, kun määräaikaisuudet päättyvät? Pysyviä panostuksia tarvitaan ennen kaikkea opetuksen ja ohjauksen laadun vahvistamiseen.

4.1 Vahvistetaan varhaiskasvatuksen laatua - toteutetaan kaksivuotinen esiopetus

Suomalaista koulutusjärjestelmää on kehitettävä aina varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on merkittäviä vaikutuksia lasten myöhempään koulupolkuun. Varhaiskasvatukseen osallistuminen tasaa perhetaustasta johtuvia eroja. Arvostus varhaiskasvatusta kohtaan on vahvistunut viime vuosina.

Suomessa varhaiskasvatuksen osallistumisaste on Pohjoismaiden alhaisin. 3-5 -vuotiaista viidesosa on varhaiskasvatuspalveluiden ulkopuolella. Varhaiskasvatuksesta hyötyisivät todennäköisesti juuri ne lapset, jotka eivät tällä hetkellä osallistu varhaiskasvatukseen.

Laadukas varhaiskasvatus edellyttää riittäviä resursseja. Tämän takia varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoitus on toteutettava pysyvänä lisäyksenä. Lisäksi on varmistettava, että meillä on riittävästi korkeasti koulutettuja varhaiskasvatuksen ammattilaisia tulevaisuuden tarpeisiin. Alan vetovoimasta on pidettävä huolta. Jokaiselle lapselle on oltava tarjolla riittävästi kasvua tukevia palveluita.

Varhaiskasvatuksen laatua on vahvistettava ja kaksivuotinen esiopetus on toteutettava pysyvästi - ei pelkkänä kokeiluna. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja on alennettava reilusti enemmän kuin mihin hallitus tyytyy. Tavoitteenamme on laadukas varhaiskasvatus, johon osallistuu koko ikäluokka.

Kokoomus esittää:

- ***Siirrytään pysyvästi kaksivuotiseen esiopetukseen***
- ***Muutetaan hallitusohjelman mukainen varhaiskasvatuksen määräaikainen tasa-arvorahoitus pysyviksi menoiksi 50 miljoonaa.***
- ***Alennetaan varhaiskasvatusmaksuja yhteensä 100 miljoonalla eurolla. Hallituksen esityksen lisäksi kokoomus laskisi maksuja 30 miljoonaa euroa.***

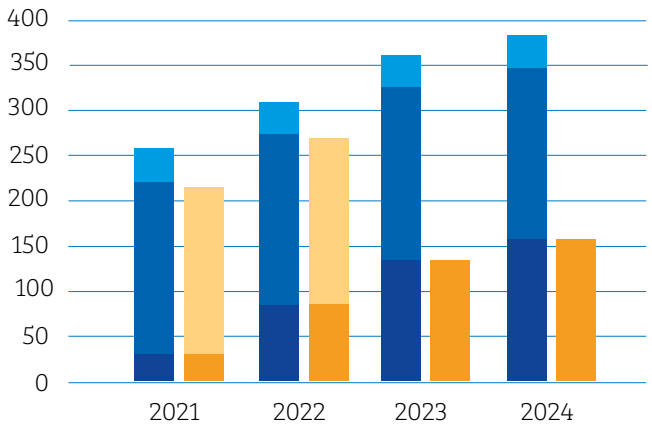

Kokoomuksen pysyvät tasokorotukset 2021–2024
Oppivelvollisuusiän pidentämisen uudelleenkohdennus (129 milj. vuonna 2024)
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistus (29 milj. vuonna 2024)

Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (60 milj.)
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (50 milj.)
Ammatillisen koulutuksen opettajat ja ohjaajat (80 milj.)

Terapiatakuu (35 milj.)

Hallituksen pysyvät tasokorotukset 2021–2024
Oppivelvollisuusiän pidentäminen (129 milj. vuonna 2024)
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistus (29 milj. vuonna 2024)

Hallituksen määräaikaiset lisäykset 2021–2022
Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (60 ja 60 milj.)
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (50 ja 50 milj.)
Ammatillisen koulutuksen opettajat ja ohjaajat (75 ja 75 milj.)

Maailman paras koulupolku – kokoomuksen keinot siihen, että kaikki suorittavat vähintään toisen asteen tutkinnon

Suomen koulutusjärjestelmä on maailman parhaimpia. Haasteena on matala osallistumisaste varhaiskasvatukseen. Koulutuksen keskeyttää liian moni ja lähes 15 prosenttia ikäluokasta jää vaille toisen asteen tutkintoa. Korona on jättänyt myös oman jälkensä oppilaiden ja opiskelijoiden arkeen.

Kokoomuksen tavoitteena on kaksivuotinen esiopetus, jotta jokainen saa vahvemman alun koulupolulle. Varhaiskasvatuksen vaikutukset myöhemmälle koulupolulle ovat kiistattomia. Turvaamme jokaiselle peruskoulun päättävälle perustaitotakuun, jotta jokainen saavuttaa riittävät perustiedot ja taidot edetäkseen toiselle asteelle. Nuorten syrjäytymistä ehkäistään tehokkaimmin puuttumalla ongelmiin ajoissa ja turvaamalla yksilölliset palvelut jokaiselle.

Kokoomuksen vaihtoehdossa hallituksen määräaikaiset panostukset koulutuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi tehdään pysyvänä. Lisäksi huolehditaan ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien resurssoinnista myös yli tämän hallituskauden. Oppivelvollisuuden laajentamisen määrärahat käytetään opetuksen laadun, ohjauksen ja tukipalveluiden vahvistamiseen koulukirjojen ja kuljetusten sijaan.

Kokoomus toteuttaa kaksivuotisen esiopetuksen, jotta varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee Pohjoismaiselle tasolle. Perusopetuksessa vahvistamme yksilöllistä peruskoulua, kehitämme oppimisen tukimuotoja, vahvistamme opinto-ohjausta sekä toteutamme jälkiohjausvelvoitteen. Toisella asteella panostuksia kohdistetaan opinto-ohjaukseen ja oppimateriaalilisän tason nostamiseen, jotta kenenkään opiskelu ei vaarannu oppimateriaalikustannusten vuoksi.

Opiskelijoiden hyvinvointiin kiinnitämme huomiota toteuttamalla terapiatakuun, jotta jokainen pääsee mahdollisimman nopeasti tarvitsemiensa mielenterveyspalveluiden piiriin. Opiskeluhuoltoa vahvistetaan ja taataan riittävät moniammatilliset palvelut.

Kokoomus luottaa yksilöön. Järjestelmä ei motivoi ketään nuorta, vaan järjestelmän on tuettava tämän oppimisen ilon heräämistä jo peruskoulun aikana.

4.2 Panostetaan peruskouluun – jokaiselle riittävät tiedot ja taidot

Joka vuosi jopa 6000 nuorta päättää peruskoulun ilman riittäviä perustietoja ja -taitoja toisella asteella pärjäämiseksi. Puutteita on luku-, kirjoitus- ja laskutaidoissa. PISA-menestyksemme on myös kärsinyt viime vuosina. On selvää, että katseet on käännettävä peruskouluun.

Peruskoulu on ollut historiallinen innovaatio. Olemme jopa tuudittautuneet siihen niin, että emme ole osanneet riittävän ajoissa puuttua siellä esiintyviin haasteisiin. Tarvitsemme ennakkoluulotonta perusopetuksen uudistamista, jotta vahva osaamispohja varmistetaan jokaiselle lapselle ja nuorelle.

Hallituksen on myös ryhdyttävä viipymättä toimenpiteisiin, joilla yksityisen koulutuksen järjestäjän kotikuntakorvaus korotetaan vastaamaan todellisia kustannuksia ja näin varmistetaan kaikkien oppilaiden yhdenvertainen asema koulutuksen järjestäjästä riippumatta.

Kokoomus esittää:

- *Tehdään perusopetuksen tasa-arvorahoituksesta pysyvää, jotta tuki kohdistuu parhaiten sitä eniten tarvitseville 60 miljoonaa.*
- *Huolehditaan, että ryhmäkoot ovat riittävän pieniä.*
- *Vahvistetaan perustietojen ja -taitojen saavuttamista sekä koronavuoden aiheuttaman oppimisvajeen kuromista 21 miljoonalla eurolla.*
- *Uudistetaan kolmiportaista tukea siten, että se takaa kaikille riittävän ja yksilöllisen tuen. Pidetään tuen keinovalikoima laajana siten, että myös pienryhmäopetus on oppilaiden tarpeen niin vaatiessa mahdollista.*
- *Vahvistetaan peruskoulun jälkiohjausvelvoitetta. Jokainen peruskoulun päättävä aloittaa valitsemassaan toisen asteen koulutuksessa. Panostetaan opinto-ohjaukseen erityisesti perusopetuksen yläluokilla.*
- *Oppilas- ja opiskelijahuoltoa vahvistetaan. Oppilas- ja opiskelijahuollon on tuettava varhaista ongelmiin puuttumista. Ei siirretä koulukuraattoreja ja –psykologeja maakuntiin.*

4.3 Nostetaan nuorten koulutus- ja osaamistasoa

Toisen asteen tutkinnon turvaamiseksi meidän on vahvistettava peruskoulun ja toisen asteen voimavaroja pysyvästi. Hallituksen määräaikaiset hankehumpat eivät tuo pysyvää parannusta. Kokoomus haluaa uudistaa peruskoulua, jotta jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus entistä yksilöllisempään koulupolkuun. Jokaiselle on annettava tarvitsemaansa tukea ja ohjausta.

Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuutta ei saa murentaa oppivelvollisuuden laajentamisen varjolla. Reformin toimeenpanoa ja vaikuttavuutta on seurattava. Ohjauksen ja opetuksen määrää on nostettava pysyvästi. Jokaisella valmistuneella on oltava hyvä ja vahva ammatillinen osaamisperusta.

Lukiokoulutuksen laatua on vahvistettava. Nykyinen rahoitusjärjestelmä ei ole tarkoituksenmukainen. Kokoomus käynnistää lukiokoulutuksen rahoituksen uudistamistyön, jotta valtionosuudet vastaisivat lukiokoulutuksen tosiasiallisia kustannuksia.

Helpotetaan opiskelijoiden arkea nostamalla opintotuen tulorajoja. Ahkeruudesta on palkittava ei rangaistava.

Kokoomus esittää:

- *Uudistetaan nivelvaiheen koulutus, jotta voidaan tukea nuoren siirtymistä toiselle asteelle.*
- *Tehdään ammatillisen koulutuksen opettaja- ja ohjaajaresurssin lisäyksestä pysyvä. Jokaisella opiskelijalla on oltava mahdollisuus tarvitsemaansa lähiopetuksen ja tukeen. 80 miljoonaa.*
- *Vahvistetaan opinto-ohjausta. Jokaiselle koulutuksen keskeyttäneelle turvataan oikeus riittäviin ohjaus- ja tukipalveluihin.*
- *Jatketaan oppimateriaalilisän maksua ja kehitetään sitä edelleen. Pidetään huoli siitä, ettei kenenkään opiskelu vaarannu oppimateriaalikustannusten vuoksi. 1,9 miljoonaa.*
- *Ei rangaista opiskelijoita ahkeruudesta. Korotetaan opintotuen tulorajoja 50 prosentilla. Tukimenojen kasvu ja verotulokertymän kasvu vahvistaa julkista taloutta 6 miljoonaa.*

4.4 Panostetaan innovaatioihin ja uuteen kasvuun

Ilmastonmuutos, koronakriisistä selviäminen sekä monet muut globaalit haasteet edellyttävät merkittäviä tutkimuspanostuksia. Vain korkeatasoisella tieteellä ja tutkimuksella pystymme vastaamaan aikamme isoihin haasteisiin. Suomen on oltava edelläkävijä ja houkutteleva tieteellisen tutkimuksen ympäristö.

Suomi on maailman paras ja kansainvälisesti vetovoimaisin maa tehdä tutkimusta ja kehittää uusia tuotteita. Valitsemme taitavasti vahvuudet, joihin keskitymme ja investoimme. Julkinen valta tukee kovatasoisten tutkimus- ja osaamiskeskusten syntyä vakaalla ja ennakoitavalla tutkimusrahoituksella sekä esimerkiksi tutkimuksen Lippulaiva-toiminnan jatkamisella.

Julkisen toimijan rinnalla tarvitsemme vahvaa yksityistä sektoria, joka panostaa tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Avainkysymys onkin, miten saamme yksityiset yritykset investoimaan Suomessa tutkimukseen ja innovaatiotyöhön.

Panostamme vahvasti tutkimukseen ja korkeaan osaamiseen. Pääomitamme ammattikorkeakouluja ja yliopistoja miljardilla. Tämä vahvistaa korkeakoulujen taloudellista autonomiaa sekä on todellinen tulevaisuusinvestointi. Kokoomus nostaisi TKI-toiminnan julkista pysyvää rahoitusta 100 miljoonalla joka vuosi seuraavan kymmenen vuoden ajan.

Kokoomus esittää:

- *Lisätään Business Finland Oy:n pysyvää TKI-rahoitusta 60 miljoonaa.*
- *Lisätään Suomen Akatemian kautta nuorten tutkijoiden työuriin tarkoitettua rahoitusta 25 miljoonaa.*
- *Panostetaan valtion tutkimusrahoitukseen yliopistotasoisessa terveyden tutkimuksessa. Käyttökohteet on täsmennetty kappaleessa 6.*

4.5 Tehdään jatkuvasta oppimisesta uusi normaali

Tulevaisuuden kasvu ja kilpailukyky syntyvät osaamisesta. Haaste osaavan työvoiman saatavuudesta on ratkaistava panostamalla jatkuvaan oppimiseen. Suomeen on laadittava osaamisen tulevaisuussopimus yhteistyössä valtion, työmarkkinajärjestöjen ja koulutuksen järjestäjien kesken.

Jatkuvan oppimisen reformin tavoitteena on luoda uusia osaamisen päivittämisen mahdollisuuksia kaikille aloille. Erityisesti jatkuvan oppimisen ja osaamisen päivittämisen mahdollisuuksia on lisättävä aloilla, joissa paine rakennemuutokselle on kova ja aloilla, joissa koulutustaso on matala.

Kokoomus esittää:

- *Uuden viraston perustamisen sijaan on keskityttävä siihen, miten julkinen sektori luo edellytyksiä jatkuvalle oppimiselle ja osaamisen päivittämiselle.*
- *Rahoitusvastuun on jakauduttava niin julkisen, työnantajan kuin yksityisen kesken.*

4.6 Turvataan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset

Elävä kansalaisyhteiskunta on demokratian ydintä. Meillä kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset on rahoitettu pääasiallisesti rahapelitoiminnan tuotoilla.

Kokoomus suhtautuu myönteisesti hallituksen ratkaisuun kompensoida rahapelitoiminnan tuottojen aleneminen edunsaajille. Tämä turvaa vuoden 2021 aikana kansalaistoiminnan edellytyksiä, mutta siirtää suuremman kysymyksen järjestelmän tulevaisuudesta ja jatkuvasta tuottojen alenemasta vuodella eteenpäin.

Kokoomus esittää:

- *Rahapeliongelmien ehkäisyn on oltava ykköspriorititeetti rahapelipolitiikassa*
- *Tehostetaan rahapelijärjestelmän valvontaa ja keskitämme sen yhdelle toimijalle. Järjestelmän läpinäkyvyyttä lisäämme erottamalla selkeästi toisistaan toiminnan valvonnan, tuottojen jaon ja edunsaajat.*

Elpymisrahaston varat käytettävä osaamisperusteisen kasvun käynnistykseen

Suomen arvioitu saanto EU:n elpymisrahastosta on noin 2,33 miljardia. Tulevaisuuden kasvu syntyy sinne, jossa keksitään uusia tapoja tehdä tuotteita ja palveluita. Varoja ei tule käyttää syömämenoihin ja julkisen talouden kroonisen alijäämän väliaikaiseen kattamiseen. Emme voi sortua toimintaan, josta muita kritisoimme.

Kokoomus esittää neljää periaatetta varojen jakamiseen:

1) Keskitetään voimavarat vaikuttavuuden maksimoimiseksi

Aitoa vaikuttavuutta syntyy vain, jos käytössä on riittävän painavat resurssit. Elpymisrahaston varojen jaossa ei tule toistaa hallituksen virhettä, joka tehdään kertaluontoisten tulevaisuusinvestointien kanssa. Valtion omaisuutta myydään ja rahat jaetaan useaan sataan eri kohteeseen, joihin kohdennetaan vaihtelevasti sadoista tuhansista muutamiin miljooniin euroihin. Muutos syntyy keskittämällä resurssit muutamaan aivan keskeiseen hankkeeseen, jossa Suomessa on kompetenssia nousta maailman kärkeen.

2) Ohjataan valtaosa varoista osaamisen kehittämiseen

Suomi nousee vain sivistyksen ja osaamisen voimin. Jatkuvasti lisääntyvä tieto haastaa jokaisen yksilön kehittämään itseään ja osaamista läpi elämän. Korkeakoulujemme resursseja tulee vahvistaa, jotta ne kykenevät vastaamaan elinikäisen osaamisen kehittämisen haasteeseen. Tieteen ja koulutuksen avoimuutta sekä monipuolisia osaamisen kehittämisen reittejä on lisättävä. Vain vahvistamalla osaamiskeskittymiä voimme nousta maailman huipulle. EU varoja on suunnattava Suomen Akatemian kautta Lippulaivaohjelman tukemiseen.

3) Ohjataan loppuosa tutkimus- ja tuotekehitys- innovaatioiden rahoittamiseen

Suomi kuuluu kansainväliseen teknologiseen eturintamaan. Uudet innovaatiot vaativat suuria pääomia ja riskin ottamista. Epävarmuus TKI-innovaatioiden onnistumisesta sekä niiden kaupallistamisesta on suurta. Yksityinen riskinottokyky ei välttämättä riitä kattamaan tarvittavaa rahoitusta. Suomen on päättäväisesti keskitettävä elpymisrahaston saanto niille aloille, joilla voimme nousta maailman huipulle. Varoja ei tule käyttää olemassa olevan liiketoiminnan tukemiseen.

4) Lisätään vaikuttavuutta lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä

Toimiva elvyttävä talouspolitiikka vahvistaa taloutta niin lyhyellä kuin keskipitkällä aikavälillä. Nopea yksityisen kysynnän supistuminen voi korvautua hetkellisesti julkista kysyntää lisäämällä, mutta julkinen kulutus ei saa korvata yksityistä toimeliaisuutta. Julkinen kulutus parantaa kokonaiskysyntää heti.

Mittavilla TKI-panostuksilla voidaan keskipitkällä aikavälillä saada uusia tuotteita ja palveluita maailmanmarkkinoille. Osaamiseen ja koulutukseen panostamalla parannamme Suomen pitkän aikavälin nousua. Elpymisvälineen varat on käytettävä niin, että myös tulevaisuuden suomalaisille säilyy taloudellisen hyvinvoinnin edellytykset.

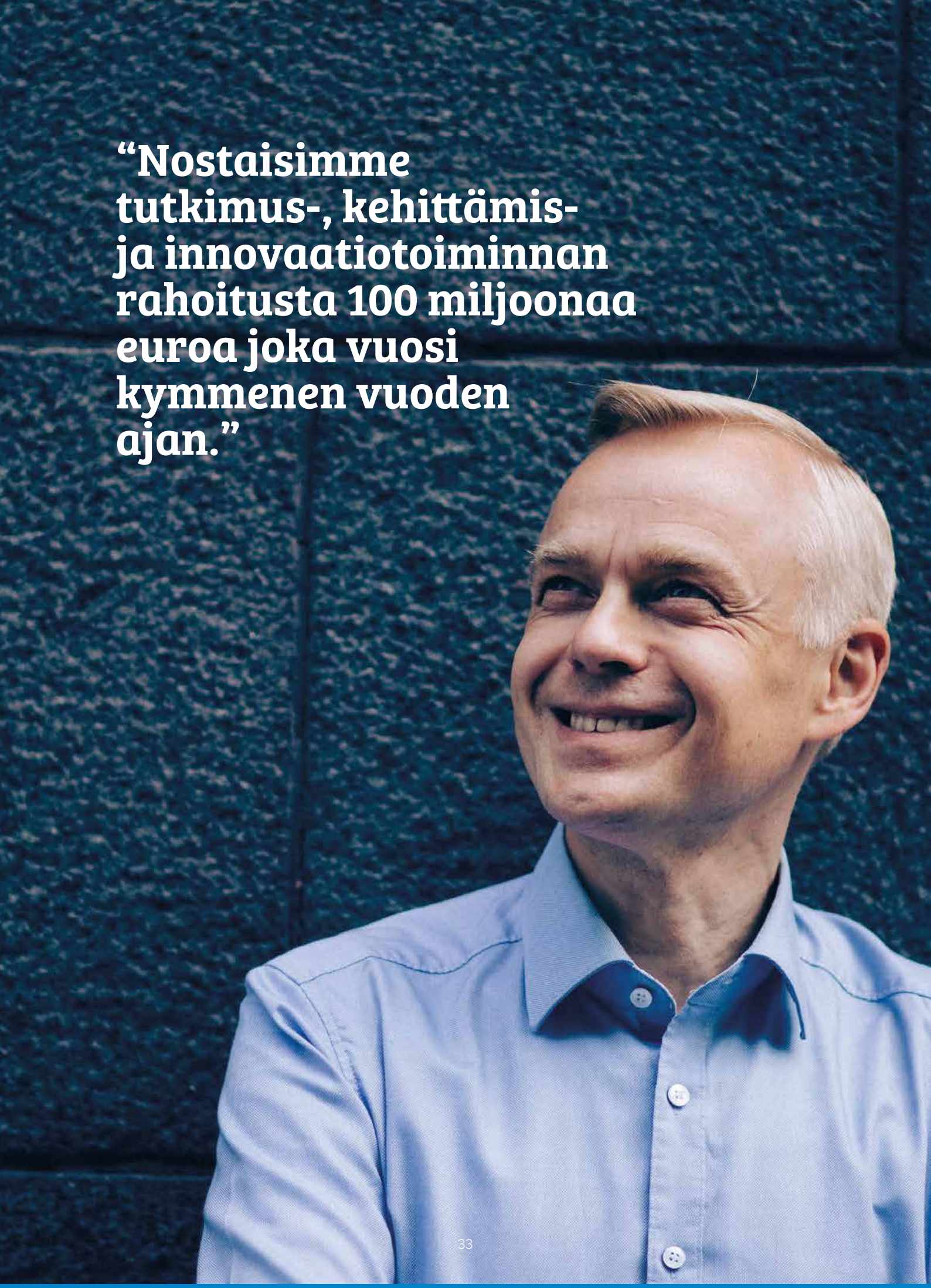

“Nostaisimme tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta 100 miljoonaa euroa joka vuosi kymmenen vuoden ajan.”

5. Talous kasvuun – päästöt laskuun

Kokoomus haluaa Suomen, jossa saa tehdä.

Ihminen ansaitsee aina uuden mahdollisuuden. Yritykset saneerataan ennen kuin konkurssi kutsuu. Vähennetään tukiaisia ja tehdään tilaa toimeliaisuudelle. Valtio ei voi, eikä sen kuulu valikoida tulevaisuuden menestyjiä.

Suomi on saatettava kestävästi kilpailukykyiseksi, myös tulevaisuuden teollisuudelle. Kokoomuksen tavoitteena on luoda Suomesta avoin, vientivetoinen ja hiilineutraali korkean lisäarvon palvelutalous.

Julkinen talous pelastetaan vain vireällä kansantaloudella: työllä, tulevaisuuden uskolla ja halulla rakentaa uutta. Talouskasvu on ainoa tapa rahoittaa tulevaisuuden palvelut. Enemmän kuin leikkauksia tai veronkorotuksia, tarvitsemme kasvua ja toivoa paremmasta huomisesta. Eilisestä ei ole pakko pelastaa kaikkea.

Yrityksille ja yrittäjille on oltava mahdollisuus uuteen alkuun. Kriisin jälkeen tuottavuus on saatava kasvuun ja se edellyttää niin panostuksia uuden keksimiseen, työn ja pääoman liikkumisen lisäämistä kuin riskinoton kannustimien parantamista.

On tehtävä tilaa ihmisten toimeliaisuudelle ja uskallettava palkita ponnistelusta. Toimialojen lisäsääntelystä ja hankkeista yksityisen liiketoiminnan mahdollisuuksien kaventamisesta on luovuttava. Esimerkiksi jätehuollon ja sosiaali- ja terveysalojen yksityisen liiketoiminnan edellytyksiä ei saa heikentää. Sen sijaan nykyistä sääntelyä on reippaasti purettava ja annettava tilaa yrittämiselle.

Ympäristöpolitiikassa tarvitsemme toivoa repivien ääripäiden sijaan. Keskustelua on hallinnut pelko: pelko joko siitä, etteivät poliittiset päättäjät pysty tekemään riittävästi ilmastotekoja tai siitä, että ne muuttavat ihmisten arjen kohtuuttoman vaikeaksi.

Kokoomuksen mielestä yksittäistä ihmistä ei tule syyllistää ilmastonmuutoksesta, joka on ennen kaikkea globaali haaste, joka ratkaistaan järjestelmätasolla. Taloudellinen kasvu ja ilmastonmuutoksen vastainen työ eivät ole toisilleen vastakkaisia asioita. Me voimme vähentää päästöjä hankaloittamatta ihmisten elämää ja rajoittamatta talouskasvua.

Kahdeksan eduskuntaryhmää sitoutui ennen eduskuntavaaleja yhteisiin ilmastotavoitteisiin. Sitouduimme tekemään oman osamme maapallon keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen. Olemme joutuneet toistuvasti kysymään, onko hallitus sitoutunut enää yhteisiin ilmastosopimuksiin. Törmäämme vuorosta toiseen tilanteeseen, jossa asiantuntijat ehdottavat listan keinoista, joita meidän päättäjien tulisi tehdä. Niiden jälkeen kukin hallituspuolue tyrmää esitykset yksi kerrallaan.

Niin kansalaiset, asiantuntijat kuin nuoret ilmastolakkolaiset ovat odottaneet liian kauan lunastamattomia lupauksia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Kauniista puheista huolimatta haitallisten yritystukien määrä kasvaa. Kuluvan syksyn keskustelun perusteella näyttää siltä, että liikenteen päästöjen puolittaminen pysähtyy jo lähtöruutuun.

> ***”Taloudellinen kasvu ja ilmastonmuutoksen vastainen työ eivät ole toisilleen vastakkaisia asioita.*** *Me voimme vähentää päästöjä hankaloittamatta ihmisten elämää ja rajoittamatta talouskasvua.”*

5.1 Autetaan yritykset kriisin yli - turvataan yrittäjien ja yritysten uusi alku

Yritykset tulee auttaa akuutin kriisin yli. Turvaamalla yritystoiminnan jatkuvuuden pystymme huolehtimaan siitä, että Suomen kansantalouden tuotantopotentiaali ei laske pysyvästi. Tekohengityksen vaiheesta on kuitenkin mahdollisimman nopeasti päästävä takaisin normaaliin, jossa markkinat toimivat ja talouden normaali kysyntä käynnistyy.

Toimiva keino turvata yritysten "talvehtiminen" kriisin yli, on ollut yrittäjien mahdollisuus päästä työmarkkinatuen piiriin lopettamatta yritystoimintaa kokonaan. Tämä mahdollisuus on nyt päättymässä, vaikka koronakriisi yhä pitää yrityksiä kuristusotteessa. Pienyrittäjät ja ammatinharjoittajat ovat jo pitkään olleet väliinputoajina sosiaaliturvajärjestelmässä.

Tulevaisuudessa yhä useampi valitsee yksin- tai pienyrittäjyyden joko sivutoimena tai pysyvänä ratkaisuna toimeentulon hankkimiseen. Kokoomus ehdottaa yrittäjien työmarkkinatuen jatkamista kesään saakka. Sinä aikana on kehitettävä pysyvä yrittäjien sosiaaliturvamalli kokoomuksen mallin mukaisesti.

Koronakriisi ja sitä seuraava talouslama ajavat yrityksiä myös pysyviin vaikeuksiin ja siten konkurssiin - oli valtion tuki mitä hyvänsä. Yrittäjän on saatava uusi mahdollisuus ilman kohtuutonta ponnistelua. Jotta Suomen palautuminen koronakriisistä olisi nopeampaa, konkurssiin joutuneen yrittäjän on voitava työllistää itsensä uudelleen mahdollisimman pian myös yrittäjänä. Ihmisten toimeliaisuutta ei saa tukahduttaa jonkin liiketoiminnan epäonnistumiseen.

Kokoomus esittää:

- *Helpotetaan yrityssaneeraukseen pääsyä ja tuetaan yritysten maksuvalmiutta tarvittaessa. 8 miljoonaa (1v määräraha).*
- *Jatketaan yrittäjien pääsyä Kelan työmarkkinatuen piiriin kesäkuuhun 2021 saakka ja valmistellaan sinä aikana kokoomuksen mallin mukainen pysyvä yrittäjien sosiaaliturvamalli. Kuuden kuukauden määräaikaisen lain jatko lisää sosiaaliturvamenoja 42 miljoonaa.*
- *Luodaan pikayrityssaneeraus, jossa normaalia yrityssaneerausmenettelyä nopeutetaan ja yksinkertaistetaan merkittävästi. Tehokas uudelleenjärjestely nostaa perintäastetta ja perittävien saatavien summaa verrattuna siihen, että velallinen ajautuu maksukyvyttömyyteen.*
- *Yhdistetään konkurssi- ja velkajärjestely peräkkäisiin prosesseihin yrittäjän uuden alun nopeuttamiseksi.*
- *Muutetaan maksuhäiriömerkintöjen menettelyä, jotta koronaan kompastuneen yrityksen historia ei estä yrittäjän uutta alkua.*
- *Muutetaan perintälakia siten, että myös yrityssaatavien perintäkuluille säädetään enimmäismäärät.*
- *Aikaisemmasta maksukyvyttömyydestä johtuvien lakisääteisten velvoitteiden laiminlyöntien tai maksuhäiriömerkintöjen ei pidä estää starttirahan saamista.*
- *Lyhennetään ja yhdenmukaistetaan maksuhäiriömerkintöjen tallennusaikoja ottaen huomioon myös velkojien intressit.*
- *Annetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle mahdollisuus valvoa maksuehtolainsäädännön noudattamista kohtuullisten maksuaikojen turvaamiseksi, jotta suuret yritykset noudattaisivat lain mukaista 30 päivän maksuaikaa.*

5.2 Puretaan normeja – kaikki on sallittua, mikä ei erikseen ole kiellettyä

Talouden toimeliaisuutta voidaan lisätä myös järkeistämällä sääntelyä. Kokoomuksessa luotamme ihmisten ja yritysten omaan kykyyn tehdä vastuullisia ratkaisuja. Esitämme norminpurkutalkoita, jolla voitaisiin saada lisää dynamiikkaa talouteen ja luoda siten Suomeen uusia työpaikkoja ja kasvua. Normien purkaminen ei maksa mitään, mutta parhaimmillaan se voi tuoda merkittävästi lisää kasvua.

Suomessa on siirryttävä rohkeasti kohti normaalia eurooppalaista ravintolakulttuuria ohjaamalla alkoholin kulutusta ravintoloissa tapahtuvaan anniskeluun verotuksen avulla. Samalla pienpanimoiden ja ravintoloiden ulos- ja etämyynnistä on vihdoin tehtävä mahdollista. Työvoimavaltainen ravintola-ala on kärsinyt koronan vuoksi rajusti ja kaipaa kipeästi tukea. Parasta lääkettä on kannustaa ihmisiä turvalliseen ravintola-asiointiin markkinaehtoisesti.

Kokoomus esittää:

- *Sallitaan enintään viinin vahvuisten alkoholijuomien ulos- ja etämyynti ravintoloille.*
- *Sallitaan etämyynti pienpanimoille.*
- *Lasketaan ravintola-anniskelun arvonlisävero 14 prosenttiin, 122 miljoonaa.*
- *Tehdään mahdollisimman monen lupakortin suorittaminen sähköisesti mahdolliseksi.*
- *Sallitaan toiminimiyrittäjille lastenhoidon kustannusten vähentäminen verotuksessa muiden yhtiömuotojen tavoin.*

5.3 Panostetaan puhtaaseen teknologiaan - karsitaan ympäristölle haitallisia tukia

Kokoomus on vapauden ja vastuun puolue. Meille on selvää, ettemme voi elää lastemme piikkiin – oli kyse sitten valtion velkaantumisesta, luonnon köyhdyttämisestä tai riskin ottamisesta ilmaston suhteen. Haluamme huolehtia vastuullisesti toistemme ja lastemme yhteisestä elinympäristöstä. Kokoomus on kehittänyt Suomea jo sata vuotta siten, että jätämme maan aina puhtaammassa ja kestävämmässä kunnossa seuraavalle sukupolvelle. Niin aiomme tehdä myös nyt.

Suomessa tehtävien päästövähennysten varsinainen merkitys tulee siitä, että täällä synnytettäviä ja koeteltavia ratkaisuja monistetaan maailmalle. Kannattaa toimia niin, että myönteinen kädenjälkemme on suurempi kuin hiilijalanjälkemme.

Kestävän kasvun verouudistuksessa siirto palkan ja yrittämisen veroista ympäristöhaittoihin kannustaa työntekoon ja puhtaiden ratkaisujen käyttöön. Samalla on tärkeä huolehtia oikeudenmukaisuudesta niin, että muutosta kompensoidaan niille, joille se on vaikeaa. Kun kotitalouksia kannustetaan luopumaan öljylämmityksestä kireämmällä verotuksella, niin samalla tuetaan heikommassa asemassa olevien mahdollisuutta energiainvestointeihin.

Kokoomus on linjannut, että turpeen merkittävästä energiakäytöstä luovutaan vuoteen 2032 mennessä huoltovarmuusnäkökulmat huomioiden. Samalla huolehditaan turpeen riittävästä tarjonnasta muiden käyttökohteiden, kuten eläinten hyvinvoinnin kannalta tärkeän kuiviketurpeen, ruoantuotannon, kasvualustojen ja korkeamman jalostusasteen tuotteiden osalta. Kun turpeen merkittävä energiakäyttö vähenee, tuetaan turpeesta luopuvien alueiden elinvoimaa.

Mikäli saastuttavimpien autojen verotusta kiristetään, on huolehdittava siitä, että joka puolella Suomea on mahdollisuus irtautua päästöveroista edullisesti esimerkiksi biokaasun tai uusiutuvan polttoaineen avulla.

Pitkäjänteisyys koskee myös niitä toissijaisia tilanteita, joissa säännellään tai kielletään yksittäistä teknologiaa. Esimerkiksi Sipilän hallituksen esityksestä säädetty kivihiilen käyttökielto toimii järkevästi vain siksi, että se linjattiin hallitusohjelmassa jo 15 vuotta ennen voimaantulopäivää ja säädettiin yli 10 vuoden siirtymäajalla vuonna 2018. Pitkien elinkaarten investoinneissa järkevä muutos vaatii aikaa.

Sähkötuotantomme päästöttömyys nousee Olkiluoto 3:n myötä 85 prosenttiin. Myös lämmön tuotannossa on valittavana useita fossiilivapaita tuotantotapoja, kun erilaiset maalämpöratkaisut ja hukkalämpöjen kerääminen tekevät läpimurtoa. Fossiilisten polttoaineiden ja turpeen poltto on Suomessa korvautumassa muilla tekniikoilla pääosin kuluvan vuosikymmenen aikana myös toimialan oman ilmoituksen mukaan.

Muutosta tulee ohjata johdonmukaisesti ja määrätietoisesti, mutta samalla on edettävä kohtuullisen siirtymäajan avulla ja tuettava niitä, joille muutos on vaikea. Kun luovumme jostain, niin meillä on vastuu rakentaa tilalle uutta kasvua. Kun turpeen energiakäytölle asetetaan takaraja, on muutoksen kohteena olevat alueet hoidettava muutoksen yli ilman

työpaikkojen ja hyvinvoinnin menetyksiä korvaavin investoinnein. Tuemme oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta miljoonainvestoinnein merkittävästi energiaturvetta tuottavien ja käyttävien alueiden siirtymistä hiilineutraaliin huomiseen.

Sitoudumme karsimaan ympäristölle haitallisia tukia, samalla kun vahvistamme puhtaan teknologian edistyskulkua. Uudet energiatukipäätökset tai investointituet tulee kohdentaa ainoastaan päästöjä vähentäville ratkaisuille, kuten teknologioille, jotka perustuvat muuhun kuin polttamiseen.

Kokoomus kannattaa raskaan teollisuuden sähköistymisen vauhdittamista laskemalla sähköveroluokka II EU:n minimiin. Kokoomuksen jo aiemmin esittämä uudistus sisältyy nyt hallituksen talousarvioesitykseen. Teollisuuden sähköveron laskiessa EU-minimiin teollisuuden energiaveropalautuksista on syytä luopua asteittain neljän vuoden kuluessa siten, että palautuksesta eniten hyötyneillä on siirtymäajan puitteissa mahdollisuus korvata fossiilisten polttoaineiden käyttöä ennen kuin fossiiliveropalautuksen päättyminen tulee voimaan täysimääräisesti.

Helpotamme siirtymistä päästöttömään energiaan lämmöntuotannossa siirtämällä kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavat lämpöpumput ja konesalit sähköveroluokkaan II välittömästi.

Autamme öljylämmittäjiä pääsemään eroon öljylaskuista tuplaamalla kotitalousvähennyksen tason ja sallimalla myös asennettavien laitteiden hinnan vähentämisen kotitalousvähennyksessä energiaremonttien kohdalla.

Samalla uudistamme vanhentuneen ydinenergialakimme mahdollistamaan toimialan globaalin kasvun Suomesta käsin. Juuri tuotekehittelyn ja uusien teknologioiden kautta Suomi voi olla merkittävästi kokoaan suurempi toimija globaalisti ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa. Pienydinvoimalla voi olla merkittävä rooli kaukolämmön tuotannon päästöjen vähentämisessä. Kuten todettua, niin monella energiayhtiöllä on jo valmiit suunnitelmat kivihiilestä luopumiseen.

Kohdistamme tehottoman kivihiiltä korvaavien investointien erityistuen uudelleen muun muassa pienten ydinvoimaloiden tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Tavoitteemme on kaikkiaan nostaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiorahoituksen osuus neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2025 mennessä.

Hallitusohjelma lupaa ravinnekierron ja vesiensuojelun hankkeisiin sinänsä tuntuvan summan – yhteensä yli 250 miljoonaa euroa vaalikaudella. Nykyisellä menolla rahoitus on valumassa satoihin liian pieniin hankkeisiin. Asiantuntijat MTK:sta Suomen ympäristökeskukseen ovat yhtä mieltä siitä, että vaikutusta voi saada, jos voimat keskitetään muutamaan keskeiseen toimenpiteeseen. Tiedämme, että Lounais-Suomi on Saaristomeren merkittävimpiä fosforivaluman lähteitä. Nyt on oiva hetki käynnistää työ irrallisen rahoituksen kohdistamiseksi yhteen mittavaan ravinnekierron toimenpidekokonaisuuteen.

Kokoomus esittää:

- *Kannustetaan siirtymistä hiilen, öljyn ja maakaasun käytöstä puhtaisiin tekniikoihin nostamalla kyseisten lämmityspolttoaineiden verotusta 35 miljoonalla eurolla ja auttamalla öljylämmittäjiä pääsemään öljylaskusta sillä, että energiaremonteissa kotitalousvähennyksessä voisi vähentää työn lisäksi myös laitteiden hintoja.*
- *Tuetaan oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta satojen miljoonien eurojen investoinnein perinteisten turvealueiden ja polttoturpeeseen kytkeytyvien elinkeinojen siirtymistä hiilineutraaliin huomiseen.*
- *Tuetaan raskaan teollisuuden sähköistymistä laskemalla sähköveroluokka II EU:n minimiin. Siirretään kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavat lämpöpumput ja konesalit sähköveroluokkaan II.*
- *Luovutaan energiaintensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmästä asteittain neljän vuoden kuluessa.*
- *Vahvistetaan puhtaan teknologian edistyskulkua samalla kun karsimme ympäristölle haitallisia tukia. Uudet energiatukipäätökset tai investointituet tulee kohdentaa ainoastaan päästöjä vähentäville ratkaisuille, kuten teknologioille, jotka perustuvat muuhun kuin polttamiseen.*
- *Leikataan kivihiiltä korvaavien investointien tehotonta energiatukea 60 miljoonaa euroa. Kohdennetaan tehoton tuki uudelleen pienten ydinvoimaloiden tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Pienydinvoimalla voi olla merkittävä rooli kaukolämmön tuotannon päästöjen vähentämisessä.*
- *Uudistetaan ydinenergialaki mahdollistamaan toimialan globaali kasvu. Juuri tuotekehittelyn ja uusien teknologioiden kautta Suomi voi olla merkittävästi kokoaan suurempi toimija globaalisti ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa.*

”Autamme öljylämmittäjiä pääsemään eroon öljylaskuista **tuplaamalla kotitalousvähennyksen tason** ja sallimalla myös asennettavien laitteiden hinnan vähentämisen kotitalousvähennyksessä energiaremonttien kohdalla.”

5.4 Laitetaan vauhtia liikenteen päästöjen vähentämiseen – poistetaan autovero ja uudistetaan autokanta

Koronakriisi on vauhdittanut autokauppaa koko maassa. Kokoomuksen tavoitteena on, että sähköä tai biopolttoainetta käyttävä ajoneuvo on suomalaiselle aina fossiilista polttoainetta käyttävää autoa kilpailukykyisempi vaihtoehto jo tämän vuosikymmenen kuluessa.

Tehokkain keino autokannan ikääntymisen pysäyttämiseksi on autoveron portaittainen poistaminen 4 vuoden kuluessa. Nykyinen korkea autovero kannustaa hankkimaan vanhoja ja suuripäästöisiä tuontiautoja.

Autoveron poistaminen heijastuu koko autokantaan, sillä se poistaisi nopeimmin vanhoja elinkaarensa päässä olevia autoja ja nopeuttaisi uusien energiatehokkaiden ja uutta tekniikkaa hyödyntävien autojen ensirekisteröintiä. Autoveron poistamisen on arvioitu nopeuttavan autokannan kiertoa 2–4 vuodella.

Wärtsilä, St1 ja Kemira suunnittelevat jo Joutsenoon pilottilaitosta synteettisen polttoaineen tuotantoon vedystä ja hiilidioksidista. Kaupallisen päänavauksen kannalta keskeinen kysymys on kelpuuttaa nämä synteettiset polttoaineet nopeasti uusiutuvan polttoaineen jakeluvelvoitteeseen.

Vetytalouden ja Power-to-X -ratkaisujen kehittyminen edellyttää voimakasta investointia tuotekehitykseen ja teollisen mittakaavan sovelluksiin. Maallamme on poikkeuksellisen hyvät edellytykset tuulivoiman laajamittaiseen tuotantoon, mikä mahdollistaa vetyyn pohjaavien ratkaisujen kotimaisen tuotannon.

Sähkön ylitarjontatunnit ovat lisääntymässä, jolloin halvalla ja päästöttömällä sähköllä voidaan tuottaa savukaasuista synteettisiä polttoaineita autoihin ja kierrättää ilmakehässä olevaa hiilidioksidia yhä uudelleen. Mittavien investointien lisäksi lisäisimme synteettiset polttoaineet jakeluvelvoitteeseen vauhdittaaksemme positiivista kehitystä.

Kokoomus esittää:

- ***Poistetaan autovero portaittain 4 vuoden kuluessa. Kevennetään autoveroa 200 miljoonalla eurolla vuoden 2021 alusta alkaen. Tämä tarkoittaisi noin 900 euron keskimääräistä muutosta autoa kohden.***
- ***Kompensoidaan autoveron alentamisen vaikutukset tuloarvioon korottamalla ajoneuvoveron perusveroa staattisesti puolella autoveron kevennyksestä sekä autokaupan kiihtymisen myönteisellä vaikutuksella kokonaisverokertymään. Ajoneuvoveron perusveron progressiota kiristetään siten, että se suosii vähäpäästöisiä autoja.***
- ***Otetaan synteettiset polttoaineet ja biokaasu mukaan jakeluvelvoitteeseen.***
- ***Panostetaan vetytalouden ja Power-to-X-ratkaisujen tuotekehitykseen ja teollisen mittakaavan sovelluksiin.***

5.5 Vahvistetaan Suomen kilpailukykyä – poistetaan väylämaksu

Suomalaisilla korkean osaamisen ja huippuluokan teknologian vientiyrityksillä on mahdollisuus kriisin loputtua saavuttaa parempi kilpailullinen asema maailmanmarkkinoilla. Voimme parantaa yritystemme mahdollisuuksia saavuttaa osa kriisin aikana patoutuneesta kysynnän purkautumisesta sekä tukea yritystemme mahdollisuuksia viedä suomalaisia tuotteita maailmanmarkkinoille enemmän kuin ennen kriisiä.

Väylämaksun poistolla olisi positiivisia vaikutuksia ulkomaankaupan logistiseen kilpailukykyyn, meriliikenteen tehokkuuteen, kiertotalouden toteutumiseen teollisuuden sivutuotteiden toimittamisessa edelleen käytettäväksi (matala-arvoisten lastien kuljettamisen kannattavuus), transitioliikenteeseen sekä risteilijämatkailuun.

Kokoomus esittää:

- ***Poistetaan puolitettu väylämaksu kokonaan. Tuloarvioiden vähennys 48,1 miljoonaa.***

5.6 Laitetaan valtion tase töihin

Määräaikaiset panostukset matalasuhdanteen aikaan ovat kannatettavia. Valtion taseessa on varoja, joita hyödyntämällä kasvupanostukset voidaan hoitaa kasvattamatta velkaantumista. Valtion omistus ja tuki voi olla korvaamatonta, kun pyritään käynnistämään suuren mittakaavan strategisia hankkeita. Markkinaehtoisen rahoituksen on oltava ehdoton kriteeri hankkeissa, joita valtio rahoittaa oman pääoman ehtoisesti.

Kokoomus katsoo, että valtion omaisuutta voidaan käyttää harkiten ja kohdennetusti kasvun käynnistämiseksi koronakriisin jälkeen. Hallitus esittää Suomen Malmijalostus Oy:n pääomitusta rahoitettavaksi lisävelanotolla, vaikka valtio voisi hyödyntää pääomittamisessa tasettaan.

Kokoomus esittää:

» *Toteutetaan Suomen Malmijalostus Oy 300 miljoonan euron pääomitus hyödyntämällä valtion tasetta.*

5.7 Laitetaan koko Suomi kuntoon

Kokoomus edistäisi asumista ja liikennettä tukevien paikallisten hankkeiden toteuttamista Koko Suomi kuntoon -paketilla, johon varataan rahoitusta 522 miljoonaa euroa. Idea on, että valtio osallistuisi sellaisten kaupunkien ja kuntien hankkeiden rahoitukseen, jotka tukisivat kestävää liikkumista ja uutta asuntorakentamista.

Osa rahoituksesta tulisi suunnata jaettavaksi kaupunkiseutujen ja valtion välisissä MAL-neuvotteluissa. Kokoomuksen tavoitteena on lisärahoituksella turvata, että kaupungit ja koko Suomi menestyvät, luovat hyvinvointia ja kasvavat ympäristön kannalta kestävästi.

Kokoomus esittää:

» *Edistetään asumista ja liikennettä tukevia paikallisia hankkeita 522 miljoonan euron Koko Suomi Kuntoon paketilla.*

5.8 Pääomitetaan nopeita junayhteyksiä kahdella miljardilla

Miljardiluokan hyötyjä ei synny ilman miljardiluokan investointeja. Koko Suomessa on tarve nopeuttaa ja parantaa keskeisiä yhteyksiä. Kokoomus pääomittaisi raidehankkeiden suunnittelua ja toteutusta varten perustettuja hankeyhtiöitä valtion omaisuudella. Valtion omaisuutta siirrettäisiin hankeyhtiöihin tukemaan hankkeiden etenemistä.

Hankeyhtiöt saisivat kaksi miljardia omaa pääomaa, jonka turvin hankkeet saataisiin vauhdilla käyntiin. Hankeyhtiömallissa valtion ja muiden julkisten toimijoiden omistama yhtiö hoitaisi rahoituksen hankkimisen, neuvottelut kuntien kanssa, hankkeiden suunnittelun sekä ratojen toteutuksen ja ylläpidon.

Kokoomus esittää:

» *Pääomitetaan raidehankkeiden suunnittelua ja toteutusta varten perustettuja hankeyhtiöitä kahdella (2) miljardilla eurolla. Valtion omaisuutta ei myytäisi, vaan omistus siirrettäisiin tukemaan hankkeiden etenemistä.*

5.9 Panostetaan sujuvaan liikenteeseen ja riittävään asuntotuotantoon

Suurten kasvukeskusten asuntotuotantoa on edistettävä asumisen hintatason nousun hidastamiseksi. Kohtuulliseen hintatasoon on nimittäin vain yksi kestävä lääke: kysyntää vastaava asuntojen tarjonta. Kasvavilla kaupunkiseuduilla asuntojen riittävä asuntotuotanto edellyttää myös valtion sitoutumista. Kokoomus haluaa, että valtio osallistuu asuntotuotannon edellytyksiä parantavien liikennehankkeiden rahoitukseen.

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan tilaama asiantuntijaselvitys asuntopolitiikasta on suositellut rahaston likvidien varojen ohjaamista kaupunkirakennetta kehittävien ja asumista edistävien liikennehankkeiden rahoitukseen. Asuntorahaston varoja käyttämällä voitaisiin purkaa asuntorakentamisen pullonkauloja.

Kokoomus esittää:

» *Vauhditetaan asuntotuotantoa hyödyntämällä asiantuntijasuositusten mukaisesti Valtion asuntorahaston pääomia. Käytetään rahaston vapaasta pääomasta puoli miljardia asuntotuotantoa edistäviin liikennehankkeisiin. Tämä ei vaarantaisi rahaston myöntämiä avustuksia tai muuta toimintaa.*

» *Toteutetaan pääomalla Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisäämisen toinen vaihe (273 miljoonaa euroa) ja Espoon kaupunkirata (137,5 miljoonaa euroa).*

» *Edistetään uutta asuntotuotantoa ja kestävää liikkumista tukevia hankkeita. Rahoitetaan Valtion asuntorahaston varoilla avustuksia liikenne- ja viestintäverkkoihin 67,5 miljoonaa eurolla. Määrärahaa käytetään mm. Vantaan pikaraitiotiehen, Turun raitiotiehen, HSL:n lähijunaliikenteen varikoihin sekä Tampereen raitiotien 2. vaiheeseen.*

5.10 Uudistetaan asumisen tukijärjestelmä - tehdään asuntomarkkinoista toimivammat

Suomi tarvitsee toimivampia asuntomarkkinoita. Toimivat asuntomarkkinat pitävät talouden rattaat pyörimässä. Asuntotarjontaa on lisättävä karsimalla byrokratiaa ja lisäämällä tonttimaata. Kokoomuksen mielestä asumisen tukijärjestelmä kaipaa remonttia.

Yleinen asumistuki on reilumpi tapa tukea yhdenvertaisesti kaikkien pienituloisten asumista kuin yhteiskunnan tukemien kohtuuhintaisten asuntojen tarjoaminen vain harvoille onnekkaille. Tästä huolimatta yleinen asumistuki muodostaa kannustinloukkuja ottaa vastaan kokopäiväistä työtä. Lisäksi yleistä asumistukea on muutettu vuosien mittaan yksi kulma kerrallaan.

Kokoomus esittää:

» *Käynnistetään yleisen asumistuen uudistus, jolla tavoiteltaisiin 150 miljoonan säästöjä tukimenoista.*

» *Luovutaan kaupunkikohtaisista korvauskatoista ja määritellään korkeimmat korvaustasot työssäkäyntialueiden mukaan. Tehdään vastaava tarkastelu enimmäisasumismenojen osalta myös toimeentulotukeen.*

» *Arvioidaan tukilaskelmassa hyväksytyt menot omistusasuntojen rahoitusvastikkeiden osalta. Arvioidaan myös omaisuusrajojen palauttamista tuen saamisen ehdoksi. Nykyisin lottovoittajakin voi saada yleistä asumistukea.*

» *Pehmennetään muutosten vaikutuksia kohdentamalla yhteiskunnan tukemat kohtuuhintaiset vuokra-asunnot paremmin kaikkein pienituloisimmille. Yhteiskunnan tuen on kohdistuttava sitä eniten tarvitseville. Tämä säästäisi myös asumistukimenoja.*

6. Pidetään toisistamme huolta – tuki ja turva sitä tarvitseville

Vaikuttavia tekoja toimeentulon, tasa-arvon, terveyden ja hyvinvoinnin eteen

Eriarvoisuus perustason hoitoon ja palveluihin pääsyssä on yksi suurimpia haasteitamme. Erityisesti perusterveydenhuollon palveluiden ja mielenterveyspalveluiden saatavuudessa on ongelmia eri puolilla Suomea. Ihmiset eivät ole palveluiden suhteen yhdenvertaisessa asemassa ja esimerkiksi monisairaiden, sekä paljon palveluita tarvitsevien palvelukokonaisuudet ovat pirstoutuneet. Suomalaisten enemmistön kannattama valinnanvapaus on saatava takaisin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen keskiöön.

Hyvinvointi- ja terveyseroja on kavennettava turvaamalla oikea-aikaiset palvelut ja varhainen tuki jokaiselle toimeentulosta riippumatta. Hyvinvointipalveluita eniten käyttävillä on havaittu olevan vähiten mahdollisuuksia vaikuttaa käyttämiinsä palveluihin. Yhdenvertaisuuden lisäämiseksi mahdollisuutta aktiiviseen rooliin palveluissa ja osallisuutta itseään koskevissa kysymyksissä on vahvistettava jokaisen kohdalla. Myös mahdollisuudet edistää ja ylläpitää omaa terveyttä ja hyvinvointia on varmistettava jokaiselle.

Liikunnalla on tärkeä yhteys ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Erityisesti lapsia on kannustettava liikunnalliseen elämäntapaan jo varhain. Sosiaali- ja terveyspalveluissa liikunnan edistämisen tulee olla osa sote-ammattilaisten työtä.

“Tukisimme ikäihmisten arkea ja kotona asumista superkotitalousvähennyksellä.”

6.1 Laajennetaan ansiosidonnaisen työttömyysturva kaikille

Suomen työttömyysturvajärjestelmä pitää sisällään sekä valtion takaaman työttömyysturvan että lisävakuuttamisen mahdollisuuden työttömyyskassan kautta. Tällä hetkellä maksussa olevista ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta rahoitetaan kassojen jäsenmaksuilla vain 5 prosenttia. 57,5 prosenttia rahoitetaan työttömyysvakuutusrahaston työttömyysvakuutusmaksuilla ja 37 prosenttia valtion verotuloilla. Kassoihin kuulumattomat siis maksavat noin 95 % ansiosidonnaisen rahoittamisesta, mutta heidän turvansa jää vajaaksi työttömyyden osuessa kohdalle.

Useammin kassojen ulkopuolelle jäävät matalammin koulutetut, heikossa työmarkkina-asemassa olevat. Matalamman tulotason kassojen jäsenmaksut ovat usein korkeampia. Siten työntekijät ovat keskenään eriarvoisessa asemassa.

Nykymallin heikkous on se, että turvan ulkopuolelle voivat jäädä sellaisetkin ihmiset, jotka ovat vuosien ajan maksaneet lakisääteistä työttömyysvakuutusmaksua erilaisissa työsuhteissa. He siis ovat maksaneet vakuutusmaksua saamatta kuitenkaan vakuutusturvaa.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetin vaikutusarvio perustuu Mauri Kotamäen (2018) malliin, jossa ansiosidonnaisen työttömyysturvan järjestäminen on siirretty Kelan vastuulle. Muutos karsii hallintoa ja byrokratiaa. Uudistuksella on noin 10 000 hengen suuruinen negatiivinen vaikutus työllisyyteen. Kokonaisuutena kokoomus katsoo, että uudistuksen hyödyt ovat kustannuksia suuremmat. Kokoomuksen mielestä on tärkeää, että laajentaminen toteutetaan riippumatta muista muutoksista työttömyysturvajärjestelmään. Kyse on oikeudenmukaisuudesta.

Kokoomus esittää:

» ***Laajennetaan ansiosidonnainen työttömyysturva kaikille. Nettovaikutus lisää julkisen talouden menoja 182 miljoonaa euroa.***

Esimerkki: Helsinkiläisen ravintola-alan keskimääräistä palkkaa saavan henkilön työttömyyskorvaus, bruttona kuukaudessa.

Ei jäsen
724 €

Kassan jäsen
1521 €

Esimerkkihenkilön kuukausipalkka on Tilastokeskuksen palkkarakenneaineiston ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta -toimialan vuoden 2018 keskiarvokuukausiansion mukainen 2603 euroa. Veroprosentti on 13,5 %, yksin asuva. Työttömyyskorvauksen jälkeen käytettävissä oleviin tuloihin vaikuttavat yleinen asumistuki, verotus, kassan jäsenmaksut sekä vähennykset. Esimerkkihenkilö täyttää työssäoloehdon. Työttömyysetuuksissa ei lapsi- tai työllistymistä edistävän palvelun korotuksia.

6.2 Uudistetaan sosiaali- ja terveyskeskukset

Kokoomuksen mielestä sosiaali- ja terveyspalveluita on uudistettava ihmisten tarpeet ja hoitoon pääsy edellä. Hallituksen ratkaisut eivät tuo nopeampaa hoitoon pääsyä ja yhdenvertaisia palveluita suomalaisille. Hallituksen sote-mallista puuttuvat keinot, joilla uudistuksen tavoite saavutetaan. Se ei paranna palveluihin pääsyä, eikä esityksestä löydy vaikuttavia keinoja kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Peruspalveluiden saatavuuteen, mielenterveyspalveluihin ja kotihoitoon hallitus ei tuo pysyviä parannuksia, vain määräaikaisia hankkeita.

Laadukkaat ja vaikuttavat palvelut on turvattava. Palvelujärjestelmän kestävyys on varmistettava edistämällä toiminnan kustannusvaikuttavuutta. Sote-palveluiden järjestämiseen tarvitaan vahvempia vastuutahoja. Kokoomuksen mielestä sote-palveluiden tulee rakentua kaupunkien ja kuntien yhteistyön pohjalle. Tarvitsemme riittävän vahvoja kuntien yhteistyöalueita tai kuntayhtymiä laadukkaiden palveluiden järjestämiseksi ympäri maata. Hyvinvointipalvelujen kehittäminen ei saa jäädä sote-hallinnon uudistamisyritysten jalkoihin.

Peruspalvelut on laitettava kuntoon ja sairauksien ennaltaehkäisyä on lisättävä. Terveyden edistämiseen on haettava uusia keinoja. Palveluita on saatava silloin, kun tarve on ja niiden on toimittava saumattomasti yhteen ihmisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin varmistamiseksi. Terveyskeskukseen on päästävä nopeammin ja sujuvammin.

Pitkän aikavälin tavoitteeksi on asetettava hoitotakuun kiristäminen, jotta voidaan turvata oikea-aikainen ja yhdenvertainen hoitoon pääsy. Myös suun terveydenhuollon palveluihin pääsyä on parannettava, sillä suun terveys on tärkeä osa ihmisen kokonaisterveyttä. Mielenterveyspalveluihin pääsy tulee turvata toteuttamalla terapiatakuu. Kotihoitoon tarvitaan lisää hoitajia. Palvelusetelit ja kelakorvauksen nosto otettava keinoiksi varmistaa hoitoon pääsy.

Kokoomus esittää:

- *Koronakriisin aiheuttaman hoito- ja palveluvelan purkamiseksi on tehtävä kansallinen toimintasuunnitelma. Jonojen purkamisessa on hyödynnettävä yritysten ja järjestöjen tarjoamia palveluita.*
- *Hoitotakuun tiukentava (7pv) lainsäädäntö valmistellaan yhdessä kuntien kanssa. Hoitovelan purkutoimissa on tähdättävä siirtymäajalla nopeampaan hoitoon palveluja uudistamalla. Oikea-aikainen hoito on aina edullisempaa.*
- *Suurten kansansairauksien hoitoa vahvistetaan. Perustetaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon osaamiskeskuksia ja verkostoja hoidon laadun ja hoitoketjujen vahvistamiseksi sekä erikoissairaanhoidon palveluiden jalkauttamiseksi sote- keskuksiin. Otetaan käyttöön läheteseuranta.*
- *Vakinaistetaan laaturekisterit. Niiden avulla terveydenhuollon laatua voidaan valtakunnallisesti ja luotettavasti seurata, ja parantaa potilaiden saaman hoidon vaikuttavuutta ja potilasturvallisuutta.*
- *Laajennetaan terveyskeskusten aukioloaikoja vastaamaan paremmin ihmisten tarpeisiin. Siten voidaan vähentää päivystyksen käyttöä ja helpottaa ihmisten arkea.*
- *Otetaan käyttöön uutta teknologiaa ja digitaalisia ratkaisuja lisäämään asiakaslähtöisiä palveluja. Esimerkiksi etävastaanottoja lisäämällä voidaan parantaa asiakastyytyväisyyttä, sujuvoittaa hoitoon pääsyä ja kohdentaa perinteisiä vastaanottopalveluita niitä tarvitseville.*
- *Varmistetaan työnjaolla ja moniammatillisella yhteistyöllä paremmat palvelut. Esimerkiksi hoitajavastaanotot voivat nopeuttaa hoitoon pääsyä, parantaa palvelujen saatavuutta ja edistää kustannusvaikuttavaa työnjakoa ammattihenkilöiden välillä.*
- *Tehdään terveyskeskuksista houkuttelevia työpaikkoja. On varmistettava mm. henkilöstön riittävyys, kohtuullinen työmäärä, hyvä johtaminen, mahdollisuus keskittyä omaa osaamista vastaavaan työhön, mahdollisuudet koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen.*
- *Varmistetaan tarkoituksenmukainen lääkehoito. Vahvistamalla lääkehoidon kokonaisarviointia voidaan parantaa useita eri lääkkeitä tarvitsevien arkea, vähentää epätarkoituksenmukaista lääkkeiden käyttöä ja lääketokkuroita. Farmaseuttista osaamista on hyödynnettävä laajemmin, apteekit voidaan ottaa tiiviimmin mukaan osaksi sote-palvelutuotantoa ja lääkehoidon kokonaisarviointi mahdollistaa palvelusetelin avulla.*
- *Paljon palveluita tarvitsevilla ja monisairaille nimettävä oma vastuuhenkilö huolehtimaan palvelukokonaisuuden yhteensovittamisessa.*
- *Varmistetaan liikunnan käyttö hoitomuotona ja kuntoutuksen osana. Otetaan käyttöön liikuntaresepti.*

Kokoomus kohdentaa uudelleen hallituksen kuntien perustason sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämiseen varaamat määrärahat toimiin, joilla kehitetään palveluita ja helpotetaan hoitoon pääsyä.

6.3 Turvataan yhdenvertaiset mielenterveyspalvelut – tehdään terapiatakuusta totta

Mielenterveyden ongelmat ovat yksi suurimmista kansansairauksistamme. Mielenterveyden ongelmiin ei ole saatavilla yhdenvertaisesti ja riittävästi apua sosiaali- ja terveydenhuollon perustasolla. Jonotusajat perusterveydenhuoltoon ja sieltä edelleen erikoissairaanhoitoon ovat kestämättömiä ja eriarvoistavia.

Terapiatakuu varmistaa sen, etteivät mielenterveysongelmista kärsivät sekä heidän läheisensä jää yksin ilman apua ja tukea. Nyt se on monelle arkipäivää, sillä arvioiden mukaan vain puolet saa tarvitsemaansa hoitoa. Moni joutuu odottamaan kuukausikaupalla, eikä siltikään aina saa apua. Moni joutuu hakemaan palveluja yksityiseltä sektorilta, mutta kaikilla ei tähän ole mahdollisuuksia. Avun saanti ei saa olla kiinni lompakon paksuudesta.

Terapiatakuu rakentaisi Suomeen tällä hetkellä puuttuvan tehokkaan mielenterveyshoidon perustason. Kansalaisaloitteessa ehdotetaan lakimuutosta, jolla taataan nopea pääsy hoidolliseen psykoterapiaan tai muuhun psykososiaaliseen hoitoon. Hoidon tarve tulisi arvioida välittömästi apua haettaessa, ja hoito aloittaa kuukauden sisällä tästä.

Mielenterveyspoolin mukaan työllisyysvaikutus varhain aloitetulla hoidolla voisi auttaa siirtämään vuosittain jopa 7500 suomalaista sosiaalietuuksien piiristä työelämään, mikä vastaa hallituskauden aikana 30 000 uutta työllistynyttä.

Koronakriisin vaikutuksesta riski mielenterveysongelmien puhkeamiselle ja pahenemiselle on kasvanut entisestään. Terapiatakuun mukainen rakenteellinen uudistus mielenterveyden palveluihin on juuri nyt ajankohtainen. Se on osa kestävää koronakriisin jälkihoitoa sekä työllisyyden vahvistamista.

Kokoomus esittää:

» ***Toteutetaan terapiatakuu nopean mielenterveyden hoitoon pääsyn mahdollistamiseksi 35 miljoonaa.***

6.4 Turvataan kuntoutukseen pääsy – toteutetaan kuntoutustakuu

Kuntoutustakuulla turvataan kuntoutukseen pääsy sekä annetaan määräajat kuntoutusprosessin oikea-aikaiselle käynnistämiselle ja liikuntaan ohjaamiselle. Kuntoutus on olennainen osa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujamme sekä toimivaa ja vaikuttavaa hoitoketjua, jolla varmistetaan, työ ja toimintakyky. Kuntoutuksella varmistetaan, että ihminen toipuu eikä siirry uudelleen hoitojonoon.

Maassamme vuosittain tapahtuvien reilun 7000 lonkkamurtuman hoito on puhutteleva esimerkki. Kotona ennen murtumaa asuneista lähes 30% on päätynyt vuoden kuluessa pysyvään laitoshoitoon. Lonkkaliukumäki -mallin avulla on voitu lyhentää sairaalahoitoaikaa ja vähentää ikäihmisten joutumista pitkäaikaishoitoon ja vähentää turhia kustannuksia. Toimintamallin ansiosta potilaat kotiutuvat aiempaa nopeammin, toimintakykyisempinä ja tyytyväisempinä matalan kynnyksen ja oikea-aikaisen kuntoutuksen takia.

Espoon Jorvissa toteutettu ”lonkkaliukumäki” on osoitus kuntoutuksen mittavista vaikutuksista. Toimintamallissa taataan ikäihmisille kuntoutus ja riittävä kotiapu. Normaalissa leikkausprosessissa kotiutuminen kestää keskimäärin 43 päivää, mutta lonkkaliukumäen kuntoutusketjun läpikäyneillä vain 24 päivää. Pysyvään laitoshoitoon joutumista on onnistuttu vähentämään merkittävästi. Ilman tehostettua kuntoutusta lonkkaleikkauksen läpikäyneistä aiemmin kotona-asuvista ikäihmisistä siirtyy vuoden sisällä pysyvään laitoshoitoon jopa 30 prosenttia. Väestön ikääntyessä lonkkaleikkausten määrä kasvaa vuosittain.

Kokoomus esittää:

» ***Varataan kuntoutustakuun kokeilu-hankkeeseen 15 miljoonaa euroa.***

”Kuntoutus on olennainen osa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujamme sekä toimivaa ja vaikuttavaa hoitoketjua, jolla varmistetaan, työ ja toimintakyky.”

6.5 Panostetaan tutkimukseen ja hoidon laatuun – tutkimus on huomisen hyvää hoitoa

Valtion tutkimusrahoitus (VTR) on tarkoitettu myönnettäväksi yliopistotasoisen sosiaali- ja terveyden tutkimuksen hankkeille. Yliopistotasoisella tutkimuksella turvataan erityisesti julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä vaikuttavaan, väestön terveyttä ja hyvinvointia tukevaan suuntaan. Terveydenhuollon yksiköissä tapahtuva tutkimus mahdollistaa uusimpien hoitomuotojen käyttöönoton ja kokeilemisen.

Hoitotyön tutkimussäätiön Hotuksen rahoitus on käännettävä kasvu-uralle näyttöön perustuvan toiminnan edistämiseksi ja jalkauttamiseksi terveydenhuoltoon. Tämä edistää vaikuttavien ja hyvien käytänteiden käyttöönottoa hoitotyössä, säästää turhia kustannuksia ja parantaa potilasturvallisuutta.

Terveysalan kasvustrategiassa on koottu yhteen toimet, jolla vahvistetaan terveysalan tutkimusympäristöä. Strategia tähtää kilpailukykyisen toimintaympäristön systemaattiseen kehittämiseen, terveysalan investointien lisäämiseen ja alan talouskasvun aikaansaamiseen. Terveysalan kasvustrategian toimeenpanolla luodaan myös mahdollisuuksia yksilön parempaan terveydenhuoltoon ja sosiaali- ja terveyssektorin toiminnan tehostamiseen.

Strategia ja sen toimeenpano on vahva signaali yrityksille, kun ne miettivät tutkimusinvestointejaan. Suuntaamalla voimavaroja osaamiskeskuksiin, kuten neurokeskukseen ja syöpäkeskukseen voidaan panostaa parempaan hoitoon sekä Suomessa tehtävään tutkimukseen. Samalla rakennamme yrityksille houkuttelevaa toimintaympäristöä, joka tuo tutkimusinvestointeja Suomeen. Panostus maksaa itsensä takaisin parempana hoitona ja kasvavina tutkimusinvestointeina.

Kokoomus esittää:

- ***Varmistetaan sote-tutkimuksen määrärahat. Varataan yliopistotasoiseen sosiaali- ja terveydenhuollon ja hoitotyön tutkimukseen 10,3 miljoonan euron lisäpanostus..***
- ***Terveydenhuollon valtakunnallisten laaturekistereiden avulla voidaan kehittää hoidon vaikuttavuutta, yhdenvertaisuutta ja potilasturvallisuutta sekä tiedolla johtamista. Suunnataan laaturekistereiden vakinaistamiseen 3 miljoonaa euroa.***
- ***Tuetaan terveysalan kasvustrategian toteuttamista lisäämällä rahoitusta 1,7 mil.***

6.6 Turvataan ikäihmisten laadukas hoito ja hoiva yhdenvertaisesti

Elinajan pidentyessä ja pitkäikäisyyden yleistyessä on hyvinvointipolitiikan painotuksissa huomioitava ikääntyneiden yhä suurempi ja moninaisempi joukko sekä heidän yksilölliset toiveensa ja tarpeensa. Yhä useampi kansalainen on terve ja toimintakykyinen vielä vuosikymmeniä eläkkeelle siirtymisen jälkeen. Hyväkuntoisten ja aktiivisten senioreiden joukon kasvaessa vapaa-ajan palveluiden ja ikääntyneiden osallisuutta tukevien toimintojen merkitys hyvinvoinnin tekijöinä korostuu.

Ikäihmisten tuki arkisiin toimiin on turvattava siten, että kaikilla on mahdollisuus elää oman näköistä elämää, arvokas vanhuus ja mahdollisuus yksilöllisiin valintoihin säilyttäen. Hyvä arki edellyttää terveyden, turvallisuuden ja talouden lisäksi mahdollisuutta osallisuuteen ja itsensä toteuttamiseen. Monipuoliset vapaa-ajanpalvelut, kuten liikunta- ja kulttuuripalvelut, ovat tärkeitä hyvinvointia lisääviä tekijöitä monen ikäihmisen arjessa. Ikään perustuva syrjintä on kitkettävä yhteiskunnastamme.

Toteuttamalla senioreiden superkotitalousvähennys, tuetaan ikäihmisten arkea ja kotona asumista. Mallissa yli 75-vuotiaiden verovähennysoikeutta kasvatetaan 70 prosenttiin. Nykyinen 100 euron omavastuu poistetaan. Vähennys on pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä. Mallin taustalla on Sitran teettämät perusteelliset laskelmat ja se on Sitran arvion mukaan sisäisesti kustannusneutraali.

Digitaaliset ratkaisut ja teknologia on saatava avuksi ikäihmisten asioinnin ja yhteydenpidon helpottamiseksi. Ikääntyneille tarvitaan helppokäyttöisiä välineitä, kuten monipalvelupäätteet, sekä tukea niiden ottamiseksi käyttöön. Kaikki eivät ole älylaitteiden kautta saavutettavissa. Heille on oltava tarjolla muita palveluvaihtoehtoja. Terveysteknologian käytöstä ja hyödyntämisestä sote palveluissa on tehtävä kansallinen strategia.

Ikääntyneiden parempaan hoivaan ja hoitoon on panostettava yhdenvertaisuus varmistaen

Vanhuspalveluiden kokonaisuus, kotihoito, ikäihmisten perhehoito, ympärivuorokautinen hoiva ja omaishoito, on uudistettava niin, että jokainen voi luottaa saavansa tarvittaessa laadukkaan ja inhimillisen hoidon, hoivan ja kuntoutuksen yksilöllisesti. Henkilöstön osaaminen ja riittävyys, sekä hyvän työelämän edellytykset vanhusten palvelujen eri muodoissa on varmistettava.

Keskeneräinen vanhuspalvelulain uudistus on valmisteltava yhdessä kuntien kanssa niin, että laki ehditään kuluvalla eduskuntakaudella käsitellä. Osana uudistusta on luotava hoivatakuu, jolla varmistetaan ikäihmisten hoitoon pääsy, riippumatta hoitopaikasta tai siitä, onko vanhuksella hänen oikeuksistaan huolehtivia omaisia. Hyvä hoito ja inhimillinen

kohtelu on toteuduttava yhdenvertaisesti jokaisen vanhuksen osalta.

Tarvitsemme lisää hoitajia ja muuta henkilöstöä turvaamaan ikäihmisten laadukkaat palvelut. Hoitohenkilökuntaa on lisättävä tasapuolisesti myös kotihoitoon ympärivuorokautisen hoivan lisäksi.

Palveluseteliä ja henkilökohtaista budjettia on hyödynnettävä ikäihmisten ja esimerkiksi vammaisten tarpeisiin parhaiten sopivan palvelumuodon turvaamiseksi, sekä itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi.

Kannustimia ja mahdollisuuksia omais- ja perhehoitoon tulee lisätä. Omaishoitajien jaksamista ja vapaapäivien joustavaa pitämistä voidaan tukea palvelusetelin lisäksi, kotiavustajapalveluilla, kiertävän perhehoitajan avulla ja henkilökohtaisella budjetilla sekä vuorohoidolla ja päivätoiminnalla. Omaishoitoperheiden kanssa on yhdessä rakennettava toimivan hoivan kokonaisuutta, joka ennaltaehkäisee omaishoitajan kuormittumista ja uupumista, sekä varmistaa hyvän hoivan. Omaishoidon strategia on päivitettävä.

Kansallista muistiohjelmaa tulee jatkaa ja jalkauttamista alueille tehostaa eri ikäisten muistisairaiden ja heidän läheistensä arjen edistämiseksi.

Tuettua hoivavapaata oman läheisen lyhytaikaisen hoivan ja esimerkiksi saattohoidon mahdollistamiseksi tulee pilotoida. Työssäkäyvällä pitää olla mahdollisuus jäädä hoitamaan sairastunutta läheistään tuetusti, kun kyseessä on lyhytaikainen hoivan tarve.

Ikäihmisten palveluiden tulee olla terveyttä ja toimintakykyä ylläpitäviä, ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia. Vahvistamme liikunnan käyttöä hoitomuotona ja kuntoutuksessa. Ennaltaehkäisyn ja kuntouttavan työotteen on oltava mukana kaikissa ikääntyneiden palveluissa.

Hoito- ja hoiva- alan ammattilaisten lisäämiseksi ja alalla pysymiseksi tarvitaan pitkäjänteinen suunnitelma, jossa huomioidaan mm. koulutustarpeet ja työperäisen maahanmuuton lisääminen. Henkilöstön määrän lisäksi on tarkasteltava työnjakoa, sekä henkilöstön osaamista. Henkilöstölle tulee varmistaa riittävä ja säännöllinen täydennyskoulutus. Jatkokouluttautumisväyliä on luotava.

Hoito- ja hoivatyön ammattilaisille on turvattava mahdollisuus keskittyä omaa osaamista vastaavaan työhön hyödyntämällä tukipalveluita. Uusia teknologisia ratkaisuja on otettava käyttöön vanhustyön tukena. Työn johtamisen toimivuuteen eri tasoilla on kiinnitettävä erityistä huomiota. Mahdollisuudet yhteistyöhön järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa on tärkeä huomioida. Vanhustenhuollon epäkohdat on kitkettävä. Oikeusasiamiehen kanslian tehtävää valvoa ja edistää ikäihmisten oikeuksien toteutumista on vahvistettava. Vanhukset ja heidän omaisensa kantelevat vähän, minkä vuoksi valvonnan on oltava oma-aloitteista ja ennakoivaa.

Kokoomus esittää:

- ***Panostetaan koti- ja omaishoitoon sekä muistisairaiden palveluihin. Kasvatetaan ikäihmisten hoivan rahoitus 73 miljoonalla eurolla. Osoitetaan tästä 50 miljoonaa euroa kotihoidon henkilöstön kasvattamiseen 1000 lähihoitajalla sekä sairaanhoitajalla. Varataan 22,7 miljoonaa muuhun palveluiden kehittämiseen.***
- ***Vanhusten palveluiden ja kohtelun laillisuusvalvonnan tehostamiseksi oikeusasiamiehen toimistolle lisätään 0,3 miljoonaa euroa tarkastusten määrän ja omien aloitteiden lisäämiseksi.***

“Mielenterveyden ongelmat ovat yksi suurimmista kansansairauksistamme. Toteuttaisimme terapiatakuun pikaisesti.”

6.7 Luodaan terveysperusteisen verotuksen malli

Suomalaiset syövät ja juovat terveytensä kannalta liikaa sokeria. Runsaalla sokerin syönnillä on yhteys kansansairauksiin. Verottamalla sokeria voidaan ohjata kuluttajia vähentämään liiallista sokeripitoisten tuotteiden kulutusta. Siksi veropohjan laajentaminen koskemaan virvoitusjuomien lisäksi makeisia ja jäätelöä sekä kaikkia muita lisättyä sokeria sisältäviä sokeripitoisia tuotteita on perusteltua.

Kuluttaja voi omilla ostovalinnoillaan vaikuttaa siihen, miten paljon vero vaikuttaa omaan talouteen. Verolla ohjataan teollisuutta panostamaan vähäsokerisempien tuotevaihtoehtojen kehittämiseen. Veron perusteen tulee olla kansanterveydellinen. Useiden asiantuntijoiden mukaan vero ei näin toteutettuna olisi EU-säännösten vastainen, eikä sisältäisi valtiontueksi katsottavaa valikoivaa verotukea.

Pidemmällä tähtäimellä tavoitteena on oltava terveysperusteisen valmisteveron veropohjan säätäminen mahdollisimman laajaksi ottamalla siihen mukaan myös tuotteet, joissa on korkea suola- tai rasvapitoisuus. Verotuksen lisäksi tarvitaan muita keinoja terveellisten ruokavalintojen ja tottumusten tukemiseksi.

Kokoomus esittää:

» ***Luodaan terveysperusteisen verotuksen malli, jonka tavoitteena on terveyttä edistävien ruokavalintojen ja kansanterveyden edistäminen sekä terveydenhoidon kustannusten vähentäminen.***

6.8 Tehdään terveydenhuollosta kokonaan maksuton lapsille

Asiakasmaksulaki on uudistettava hoidon esteiden poistamiseksi ja terveyden tasa-arvon vahvistamiseksi. Suomessa terveydenhuollon asiakasmaksut ovat pohjoismaiden korkeimmat ja yksi syrjäytymistä syventävä tekijä.

Maksuttomat lasten terveyspalvelut vähentäisivät terveyseroja ja edistäisivät sitä, että kaikki lapset saisivat yhdenvertaisesti palvelut. On tärkeää, että perheissä, joissa on paljon sairautta ja vammaisuutta, lapset saavat kuntoutuksen ja fysioterapian maksutta.

Sairastuminen on edelleen iso riski köyhtymiseen ja syrjäytymiseen. Lasten yhdenvertaisuuden parantamiseksi alaikäisten terveydenhuollon palveluista tulee tehdä kokonaan maksuttomia.

Kokoomus esittää:

» ***Tehdään kaikista alaikäisten terveydenhuollon palveluista maksuttomia. Maksutulojen väheneminen 5 miljoonaa euroa.***

Muut esitykset

Hyödynnetään koiria koronatartuntojen tunnistamisessa. Koirat havaitsevat koronaviruksen huomattavasti pienemmästä virusmäärästä kuin yleisesti terveydenhuollossa käytetyt PCR-testit.

Koirien tuoma potentiaali koronatestaukseen on merkittävä. Koirien hyödyntäminen toisi helpotusta testaukseen esimerkiksi satamissa ja lentokentillä. Lisäksi hajuerottelumenettelyllä jo kerran koulutetut koirat voidaan tulevaisuudessa äärimmäisen nopeasti kouluttaa havaitsemaan esimerkiksi jotain toista sairautta.

Ehdotettu koronaan varattujen määrärahojen ohjaaminen koronakoiriin kattaisi sadan uuden koronakoiran kouluttamisen. Kymmenellä paikkakunnalla voitaisiin aloittaa 10 koirakon (koira sekä koiranohjaaja) koulutus ja näiden lisäksi jokaiselle toimipisteelle saataisiin vaadittava kouluttaja ja näytteen käsittelijä. Koulutetut koirat voitaisiin sijoittaa haluttuihin kohteisiin ympäri maata

Kokoomus esittää:

» ***Kohdennetaan budjetissa rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden vahvistamiseen varatuista määrärahoista koronakoirien toiminnan vakiinnuttamiseen 5,9 miljoonaa.***

7. Kansainvälinen, turvallinen ja vahva oikeusvaltio

Oikeusvaltioperusta, demokratia, yhdenvertaisuus

Suomi on kansainvälinen. Suomi osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön edistääkseen yksilönvapauksia, ihmisoikeuksia ja yhteiskuntien vakautta ja turvallisuutta. Suomi on Euroopan unionin jäsen ja osa niiden läntisten maiden joukkoa, jotka jakavat meille tärkeät arvot vapaudesta ja vastuusta, ihmisoikeuksista, demokratiasta, tasa-arvosta ja oikeusvaltiosta.

Suomi on maailman turvallisimpia maita. Sellaisena Kokoomus haluaa sen pitää myös tulevaisuudessa. Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys, vaan sen vaaliminen vaatii tekoja.

Suomi on vahvan oikeusvaltion yhteiskunta. Oikeusvaltion ylläpito edellyttää jatkuvaa keskustelua, valppautta ja puolustamista.

”Väestömme ikääntyy ja työikäisten määrä vähenee – siksi tarvitsemme lisää kansainvälisiä osaajia Suomeen.”

7.1 Houkutellaan kansainväliset osaajat Suomeen – panostetaan kansainväliseen rekrytointiin

Suomen työikäinen väestö vähenee samaan aikaan, kun ikääntyneiden määrä kasvaa. Yhtälö haastaa hyvinvointimme perustaa. Pienenevän työikäisen joukon on kyettävä omalla työllään kannattelemaan kasvavan työelämän taakseen jättäneen joukon hyvinvointia. Jotta hyvinvointiyhteiskunnan palveluista voidaan huolehtia kestävästi ja palkansaajien verotus pitää kohtuullisena, tarvitsemme lisää työikäisiä työntekijöitä Suomeen.

Osaavan työvoiman puute muodostaa pahimmillaan esteen yritysten kasvulle ja uusille investoinneille. Yrityksen laajentaminen ja työpaikan täyttäminen ei saa jäädä kiinni lupaprosessien kankeudesta tai hitaudesta.

Kokoomuksen esitys kansainvälisen rekrytoinnin vauhdittamiseksi 2020 täällä.

Kokoomus esittää:

- *Automatisoidaan lupavaihe pääosin koneelliseksi rekisteritietojen automaattiseksi vertailuksi ruuhkautumisen vähentämiseksi..*
- *Laaditaan sertifioiduille yrityksille kahden viikon työlupamenettely. Yritykset sitoutuvat omavalvontaan sekä raportointiin. Samalla tehostetaan jälkikäteisvalvontaa.*
- *Kootaan kolmen ministeriön alle hajautuneen sekavan työlupaprosessin yksiin käsiin uuteen kansainvälisen rekrytoinnin ketterään yksikköön.*
- *Lisätään Maahanmuuttoviraston resursseja työperäisten oleskelulupien jonojen purkamiseen ja ulkomaisten osaajien nopeaan työlupaprosessiin 10 miljoonaa.*
- *Poistetaan kansainvälisen rekrytoinnin saatavuusharkinta.*

7.2 Kohdistetaan turvapaikat hädänalaisille - estetään väärinkäyttö

Kokoomus haluaa päivittää Suomen turvapaikkapolitiikan 2020-luvulle. Kokoomuksen turvapaikkapolitiikka rakentuu ajatukselle turvapaikkapolitiikan pitkän aikavälin kestävyydestä ja avun aidosti hädänalaisille kohdentavasta valikoivuudesta.

Kokoomuksen turvapaikkapolitiikka perustuu kokoomuslaisiin arvoihin hädänalaisten auttamisesta, kansainvälisestä yhteistyöstä, turvallisuuden takaamisesta ja länsimaisten arvojen puolustamisesta. Kokoomus edistää EU:n yhteisen turvapaikkamenettelyn rakentamista.

Kokoomus esittää:

- *Minimoidaan rajan ylittämiseen ja turvapaikan hakemiseen kohdemaan sisällä perustuva turvapaikanhaku. Siirrytään kaikkein hädänalaisimpien valikointiin mahdollisimman lähellä lähtömaita ja mahdollisimman suurelta osin kiintiöpakolaisjärjestelmän kautta.*
- *Tehostetaan Suomen turvapaikanhakujärjestelmää ja turvataan sen laatu.*
- *Palautetaan kielteisen päätöksen saaneet lähtömaihin mahdollisimman nopeasti.*
- *Luodaan valmius rajoittaa turvapaikanhakua määräaikaisesti kansallisen turvallisuuden vaarantumisen perusteella.*
- *Laajennetaan mahdollisuutta säilöönottoon syystä ja otetaan käyttöön säännöllisen ilmoittautumisen velvollisuus palautuspäätösten alaisille henkilöille.*
- *Ehdollistetaan Suomen taloudellinen tuki merkittävien hakijamäärien lähtömaille siihen, että ne vastaanottavat kielteisen päätöksen saaneet kansalaisensa kansainvälisen oikeuden mukaisesti.*
- *Nämä ja muut kokoomuksen turvapaikkapoliittiset ehdotukset ovat vapaasti hallituksen käytettävissä.*

7.3 Vahvistetaan kehitysyhteistyötä - siirretään painopistettä sijoitusmuotoiseen tukeen

Konfliktit, heikot elinolot ja ilmastonmuutos ajavat ihmisiä liikkeelle kotiseuduiltaan. Eurooppaan suuntautuu kasvava siirtolaisuuden paine. Ilmiöön on vastattava sekä vahvistamalla kykyä tilanteen pitämiseen hallinnassa että tehostamalla juurisyihin vaikuttamista.

Tästä syystä Suomen on pidettävä kiinni kehitysyhteistyömäärärahojen BKT-osuuden 0,7 prosentin tavoitteesta. Suomen on laadittava uskottava polku, jolla useamman vaalikauden aikana nostetaan määrahat tavoitetasolle.

Suomen pitää keskittyä entistäkin selkeämmin naisten ja tyttöjen aseman ja koulutuksen, yksityisen sektorin vahvistamiseen sekä ilmastonmuutoksen vastaisiin toimiin sekä terrorismin torjuntaan ja radikalisoitumisen ehkäisyyn.

Tavoitteena on saavuttaa kestäviä tuloksia, jotta kehitysmaat voivat lopulta pärjätä omillaan, olematta riippuvaisia länsimaiden avusta. Kehitysapu luo pohjan kansainväliselle yhteistyölle muissa asioissa.

Vain julkisella rahalla ei ole mahdollista saavuttaa kestäviä tuloksia kehittyvissä maissa. Julkisella rahalla voidaan rakentaa toimintaympäristöä, mutta muutoksen saavuttamiseksi on oltava yksityisiä investointeja ja yksityistä pääomaa. On edistettävä suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia kehitysmaissa sekä tuettava paikallisia yrityksiä.

Finanssisijoituksilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan, joka vuorostaan parantaa työllisyyttä. Kehitysmaissa ei ole riittävästi rahoituslähteitä, joten yrityksen eivät kasva eivätkä työllistä. Kehitysmaissa työ on usein ainut väylä toimeentuloon, joten yritysten toimintaedellytysten parantamisella on kauaskantoisia vaikutuksia niin yksittäisten henkilöiden kuin maiden kehityksen kannalta.

Vähentäisimme hallituksen kehitysyhteistyöhön tähän saakka esittämistä lisämäärärahoista 50 miljoonaa euroa ja siirtäisimme sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön vuodelle 2021.

Kokoomus esittää:

» ***Siirretään kehitysyhteistyön painopistettä siirtämällä panostuksista 50 miljoonaa sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön.***

7.4 Turvataan maanpuolustuksen ja kriisinhallinnan resurssit - toteutetaan hävittäjähankinta täysimääräisenä

Uskottavasta maanpuolustuksesta on huolehdittava kaikissa tilanteissa. Modernit ilmavoimat ovat korvaamaton osa vahvaa, itsenäistä puolustusjärjestelmää, joka luo uskottavaa pelotetta. Niillä varmistetaan Suomen alueen koskemattomuus niin rauhan aikana kuin sodan syttyessä. Suorituskykyiset monitoimihävittäjät mahdollistavat ilmapuolustuksen koko Suomen alueella.

Koronakriisi on luonteeltaan sekä paikallinen että globaali. Koronakriisi on osoittanut ennakoimisen, huoltovarmuuden ja kriisivarautumisen tärkeyden. Kriisinhallinnan merkitystä tulisi korostaa. Suomen sotilaallinen kriisinhallinta on pitkään ollut melko vaatimattomalla tasolla. Kokoomus katsoo, että meidän on luotava visio Suomen rauhanturvaamisen ja kriisinhallinnan tulevaisuudesta, ja uusi, kunnianhimoinen kriisinhallintastrategia.

Kokoomus esittää:

» ***Toteutetaan suunniteltu hävittäjähankinta täysimääräisenä. Ei lykätä hävittäjien hankintaa.***

7.5 Vahvistetaan sisäistä turvallisuutta – lisätään poliisien määrää

Riittävä poliisien määrä kaikkialla Suomessa takaa turvallisen arjen. Asuinpaikasta riippumatta on voitava luottaa siihen, että apu on saatavilla ja rikokset eivät jää selvittämättä. Ennen vaaleja kaikki eduskuntapuolueet sitoutuivat poliisien määrän nostamiseen 7850 henkilötyövuoteen. Vaalien jälkeen hallituspuolueiden takki kuitenkin kääntyi. Hallituksen tavoite on vain 7500 henkilötyövuotta vuoteen 2022 mennessä. Määrä on todettu julkisessa keskustelussa asiantuntijoiden toimesta riittämättömäksi.

Viime hallituskaudella poliisin henkilötyövuosimäärä käännettiin kokoomuksen johdolla viimein nousuun. Tällä tiellä kokoomus haluaa jatkaa. Kokoomus on sitoutunut siihen, että poliisin henkilötyövuosimäärä nostetaan nykytasolta yli 8000 henkilötyövuoteen.

Suomessa on tälläkin hetkellä kymmeniä virkaa vailla olevia poliiseja, jotka olisivat poliittisen tahdon löytyessä mahdollista palkata töihin nopeastikin. Esittämäämme määrää koulutettuja poliiseja ei kuitenkaan ole hetkessä mahdollista löytää. Siksi ensimmäisinä vuosina pääosa varoista ohjattaisiin poliisien koulutuksen laajentamiseen ja poliisin toimintakyvyn parantamiseen erityisesti tietotekniikan ja muun välineistön hankinnoilla.

Poliisin on voitava keskittyä ydintehtäviinsä. Poliisilta on vähennettävä sellaisia tehtäviä, jotka voi hyvin hoitaa jokin muukin taho. Tällaisia ovat esimerkiksi tietyt kuljetus- ja vartiointitehtävät sekä jotkin osat vähäisten liikennevahinkojen tai työtapaturmien tutkimisesta.

Poliisin lisäksi kokoomus haluaa turvata myös muiden tärkeää työtä tekevien turvallisuusviranomaistemme resurssit ja toimintakyvyn. Poliisin mukaan Suomessa on suurissa kaupungeissa jopa 100-150 vaarallisesti käyttäytyvää nuorta. Nuorista huolehtiminen ja osallistuminen kasvatustehtävään on mahdollistettava. Suomalainen poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistyö (PTR-yhteistyö) on kansainvälisesti ainutlaatuinen yhteistyön muoto, jota on vaalittava ja kehitettävä vieläkin paremmaksi.

Kokoomus esittää:

» ***Vahvistetaan pysyvästi poliisien resursseja 40 miljoonaa euroa.***

7.6 Päivitetään terrorismilainsäädäntö 2020-luvulle

Suojelupoliisin arvion mukaan terrorismin uhka Suomessa on tasolla kohonnut. Terrorismin uhasta puhuminen ei riitä, vaan siihen on vastattava konkreettisin teoin. Kaikki käytettävissä olevat keinot on otettava käyttöön taistelussa terrorismia vastaan.

Kokoomus ei tingi suomalaisten turvallisuudesta. Viime kaudella kokoomusministereiden johdolla tehtiin ja otettiin valmisteluun useita tarpeellisia terrorismilainsäädäntöä kiristäviä toimia. Työtä on jatkettava ja viime kaudella aloitetut toimet on vietävä maaliin. Suomen terrorismilainsäädäntö on päivitettävä 2020-luvulle.

Kokoomus esittää:

» ***Otetaan käyttöön Tanskan malli kansalaisuuden perumisesta ulkomailla aseelliseen terroristiryhmän tai vastaavan toimintaan osallistuvan kaksoiskansalaisen kohdalla. Suomessa oleskeluluvalla ilman kansalaisuutta olleiden osalta tuomion terrorismiin osallistumisesta ulkomailla on johdettava karkotukseen ennen paluuta Suomeen.***

» ***Otetaan käyttöön rajamenettely, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus voidaan tarpeen mukaan käsitellä ja ratkaista rajavyöhykkeellä tai sen läheisyydessä päästämättä henkilöä menettelyn aikana maahan. Nämä ja muut kokoomuksen terrorismilainsäädäntöesitykset ovat vapaasti hallituksen käytettävissä.***

7.7 Turvataan vahva oikeusvaltio

Kokoomukselle vahva oikeusvaltio on yhteiskunnan perusta. Oikeusvaltion ja demokratian ylläpito edellyttävät niiden jatkuvaa vaalimista ja puolustamista. Oikeusvaltion perustoiminnot on turvattava ja varmistettava, että kansalainen voi luottaa saavansa lain turvaa sitä tarvitessaan.

Tuomioistuinprosessien pitkä kesto on Suomessa ongelma, joka uhkaa jo ihmisten oikeusturvaa. Vaarana on, etteivät ihmiset pitkien käsittelyaikojen takia uskalla hakea asialleen oikeutta. Hallituksen on ryhdyttävä viipymättä toimiin oikeudenkäyntien keston lyhentämiseksi. Erityisesti riita-asioiden käsittelyaikoja on lyhennettävä. Tähän tarvitaan sekä lisäresursseja että prosessien modernisointia. Esimerkiksi saman näytön käsittelemisestä kahteen kertaan on Suomessa Ruotsin tapaan luovuttava.

Kokoomus haluaa turvata kaikkien rikosketjun toimijoiden resurssit ja toimintakyvyt. On huomioitava, että samalla kun poliisien määrää lisätään, lisääntyy työ myös muilla rikosketjun toimijoilla. Kokoomus pitää hyvänä sitä, että hallituksen talousarvioesitys sisältää kokoomuksen vaihtoehtobudjetin 2020 esityksen lisäyksestä oikeusvaltion toimijoiden resursseihin. Oikeusvaltion toimijoiden resurssien osalta on kuitenkin edelleen tarpeita, joihin hallituksen esitys ei riittävällä tavalla vastaa.

Kokoomus myös kiittää hallitusta siitä, että kokoomuksen esittämät videoneuvottelulaitteet on huomioitu lopulta vuoden 2020 seitsemännessä lisätalousarviossa. Euroopan neuvoston kidutuksen vastainen komitea (CPT) on kiinnittänyt myös huomiota Rikosseuraamuslaitoksen liian pieneen henkilöstömäärään syyskuussa 2020 tekemällään tarkastuskäynnillä. Vankeinhoidon resursseja on edelleen vahvistettava, jotta vankiloiden turvallisuus voidaan taata.

Kokoomus haluaa lisätä syyttäjien määrää. Suomen syyttäjänlaitoksen resurssit ovat suhteessa yleiseurooppalaiseen tasoon huomattavan alhaiset. Siinä, missä Suomessa on 7 syyttäjää per 100 000 asukasta, on Euroopan keskiarvo 11 syyttäjää per 100 000 asukasta. Kokoomuksen mielestä syyttäjien määrää on nostettava 440 syyttäjällä, jolloin taso nousisi 8 syyttäjään per 100 000 asukasta. Tähän esitämme 4,5 miljoonan euron pysyvää lisämäärärahaa.

Lisäksi kokoomus myöntäisi tarvittavat määrärahat tuomioistuimille, Syyttäjälaitokselle ja Rikosseuraamuslaitokselle videoneuvottelulaitteiden lisähankintoihin. On harmillista, että miljardien vilistessä silmissä hallitus ei voinut satsata tärkeää työtä tekevien oikeusjärjestelmän toimijoiden arjen tarpeisiin oikeusministeriön esittämää 1,8 miljoonaa euroa.

Videoneuvottelulaitteet ovat tärkeitä oikeuslaitoksen toiminnan järkeistämiseksi ja tehostamiseksi. Koronaepidemian aikana niillä on myös tärkeä rooli koronaviruksen leviämisen estämisessä.

Kokoomus esittää:

- ***Lisätään syyttäjien määrää oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi vahvistamalla syyttäjälaitoksen resursseja 4,5 miljoonaa.***
- ***Vankiloiden turvallisuuden vahvistamiseksi ja Hämeenlinnan uuden naisvankilan saamiseksi käyttöön täydessä laajuudessa 1,8 miljoonaa.***

”Riittävä poliisien määrä kaikkialla Suomessa takaa turvallisen arjen. Rikokset eivät saa jäädä selvittämättä.”

8. Kokoomuksen vaihtoehto valtion budjetiksi 2021

Kokoomuksen vaihtoehto-budjetin suorat vaikutukset vähentävät velkaantumista miljardilla vuonna 2021

Vahva valtiontalous on edellytys ihmisille tärkeiden hyvinvointipalveluiden olemassaololle ja mahdollistaa elvyttävän talouspolitiikan kriisin aikana. Valtiovarainministeriön mukaan nykyisen hallituksen aikana julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvaa lähes 20 %-yksikköä.

Tulevien sukupolvien hoidettavaksi otetaan 142 miljardin päälle uutta lainaa lähes 60 miljardia. Määrä tarkoittaa noin 25 000 euron lisäystä jokaista työssäkäyvää suomalaista kohti. Velkaantuminen on historiallisen voimakasta, eikä sitä selitä pelkkä suhdannetilanne.

Velkaantuneisuudella oli korkea lähtötaso ennen kriisiä, eikä hallitus ole kriisiä ennen, eikä kriisin jälkeen esittämään keinoja kiihtyvästi kasvavan velkaantumisen taittamiseksi. Vaikka kriisin hoitamiseksi velkaa on lisättävä välttämättömien kulujen hoitamiseen, tällaiseen velkaantumiseen Suomella ei ole toista kertaa varaa.

Hallituksen esityksen mukaan valtio velkaantuu 10,8 miljardia ensi vuonna. Hallituksen julkisen talouden kestävyystiekarttaan sopiman tavoitteen mukaan julkiset menot ovat tuloja suuremmat vielä vuonna 2030. Tällaisen tavoitteen hyväksyminen tarkoittaisi luovuttamista velkaantumisen suhteen. Julkinen talous olisi alijäämäinen yhtä soittoa 20 vuotta.

Jos haluamme aidosti säilyttää edes nykyisen laajuiset julkiset palvelut, ja jotta voimme selvitä tulevista kriiseistä, on julkista taloutta tervehdytettävä päättäväisesti. Paluu EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen määrittelemän velkaantuneisuuden tasolle 15 vuoden aikana, eli Euroopan komission kehittämän S1-indikaattorin mukainen suositus edellyttäisi julkisen talouden tervehdyttämistä pysyvästi noin 11 miljardilla eurolla.

Kokoomus katsoo, että Suomessa on parlamentaarisesti sitouduttava hyvinvointiyhteiskunnan talouden tervehdytystavoitteeseen. Tervehdyttämistä ei voi, eikä sitä tule tehdä kerralla, vaan usean vuoden ajan taloutemme dynamiikkaa ja kasvua vauhdittamalla. Luovutaan kaikista hankkeista, jotka lisäävät pysyviä julkisia menoja. Annetaan ihmisille ja markkinoille tilaa toimia.

Kokoomuksen vaihtoehtobudjetti vähentää julkisia menoja, parantaa työllisyyttä tuntuvasti jo vuonna 2021. Uudistukset luovat uutta kasvua niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Ilman merkittäviä käyttäytymisvaikutuksia, kokoomuksen esittämien ehdotusten suorat vaikutukset vähentävät velkaantumista miljardilla eurolla.

> *”Työllisyyden paraneminen ja verotuksen dynaamiset vaikutukset huomioiden julkinen talous vahvistuu 1,6 miljardilla eurolla jo ensi vuonna.”*

Työllisyyden kasvu vahvistaa julkista taloutta 450 miljoonaa euroa

Tosiasiassa ihmiset ja yrittäjät reagoivat muuttuneisiin kannustimiin. Esimerkiksi verotuksen kohdalla kannustinvaikutus voi olla merkittävä.

Työttömän siirtyessä työlliseksi, siirtyy tämä julkisesti rahoitetun työttömyysturvan saajasta sekä julkisten palveluiden käyttäjästä veronmaksajaksi. Kaavamainen ja karkea oletus on, että yksi työllistynyt vahvistaa julkista taloutta keskimäärin 25 000 euroa. Samaa arviota käytetään valtiovarainministeriön kestävyyslaskennassa. Laskentamenetelmää käytetään myös hallitusohjelmassa sekä hallituksen kestävyystiekartassa.

Eduskunnan tietopalvelun mukaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetti vahvistaa työllisyyttä ensi vuonna 18 000 henkilöllä. Pelkkien tietopalvelun arvioimien työllisyysuudistusten vaikutuksesta julkinen talous vahvistuu 450 miljoonalla eurolla.

Näiden lisäksi kokoomus on esittänyt lukuisia työllisyyttä vahvistavia uudistuksia, joita tietopalvelu ei ole arvioinut, mutta jotka vaikuttavat jo ensi vuonna.

Kokoomuksen työllisyysuudistusten vaikutukset tulisivat asteittain usean vuoden aikana, ja toisaalta esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan laajentaminen heikentää työllisyyttä. **Pitkällä aikavälillä työllisyyden nousu 110 000 henkilöllä suhteessa perusuraan vahvistaa julkista taloutta noin 3 miljardia euroa.**

Veronkevennysten vaikutus verokertymään

Kokoomus esittää 800 miljoonan suoria, staattisesti laskettuja veronkevennyksiä. Staattisessa arviossa oletetaan, ettei ihmisten käyttäytyminen muutu ollenkaan. Tämä on epärealistinen oletus. Todellisuudessa verotus vaikuttaa moniin päätöksiin, kuten työtunteihin, työhön osallistumiseen, kouluttautumiseen, liikkuvuuteen ja verosuunnitteluun. Taloustieteilijöiden parissa ei ole kiistanalaista, että osan veronalennuksista rahoittaa laajentunut veropohja. Empiiriset arviot vaihtelevat voimakkaasti. 117 suomalaisen ekonomistin vastausten keskimääräinen arvio oli, että veronalennukset rahoittavat itsensä noin puoliksi (Pirttilä ja Uusitalo, 2006). Spolander ja Tarkka (2005) arvioivat, että kokonaisveroasteen alentaminen rahoittaa itsensä 49 % osalta. Veronalennuksien kohdistaminen kokoomuksen esittämällä tavalla työn verotukseen ja korkeiden marginaaliverojen alentamiseen, on itserahoittavuus oletettavasti suurempi pitkällä aikavälillä.

On siis perusteltua olettaa, että veronalennukset rahoittavat osin itseään. Säästämisaste on Suomessa kriisin aikana noussut merkittävästi ja taloudessa on edelleen merkittäviä häiriöitä koronakriisin vuoksi. Valtiovarainministeriön ennuste ensi vuodelle lähtee oletuksesta, että talouskriisi ensi vuonna päättyy ja talouden elpyminen käynnistyy. Siksi kokoomus esittää erittäin varovaisen noin 20 % dynaamisen vaikutuksen vuodelle 2021. 800 miljoonan euron laskennallisista veronkevennyksistä palautuu julkistaloudelle vähintään 160 miljoonaa euroa.

Pitkällä aikavälillä työn verotuksen keventämisellä ja erityisesti korkeiden rajaveroasteiden laskemisella on suurempia vaikutuksia. Parhaimmillaan korkeiden veronalennusten on laskettu jopa ylikompensoituvan niin, että laskennallisen veroasteen laskun seurauksena verokertymä on kasvanut. Suomi voisi hyötyä merkittävästi talouden dynamiikan parantumisesta, jos saisimme laskettua kansainvälisessä vertailussa erittäin korkeita työn vero- ja rajaveroasteitamme.

Myös Suomen Pankki toteaa Vesa Vihriälän Talouspolitiikan strategia koronakriisissä -raporttia varten tehdyssä analyysissa, että pitkällä aikavälillä veronkevennys elvytystoimena on pitkällä aikavälillä menoelvytystä tehokkaampaa. Molempia keinoja tulisi käyttää rinnakkain.

Kokonaisuutena kokoomuksen vaihtoehto vahvistaa julkista taloutta voimakkaasti. Budjettitalouden suora matalampi menotaso, työllisyyden vahvistuminen pidemäällä aikavälillä 120 000 henkilöllä ja veronkevennysten lopulliset vaikutukset vahvistavat julkista taloutta esitetyillä oletuksilla yli neljä miljardia euroa. Suomi tarvitsee rohkeita uudistuksia, joilla hyvinvointipalvelumme turvataan myös tulevaisuudessa ja joilla Suomi pääsee kriisin jälkeen jälleen hyvinvoinnin ja kasvun uralle kiinni.

Kokoomuksen uudistukset vahvistavat julkista taloutta pitkällä aikavälillä yli 4 miljardia euroa.

Muutokset määrärahoihin ja tuloarvioihin

2. Työtä 120 000 ihmiselle

TYÖLLISYYSUUDISTUSTEN VAIKUTUKSET MÄÄRÄRAHOIHIN

- Eläkeputken poistaminen VM:n työllisyyspaketin suositusten mukaisesti. -169 milj.
- Yleisen asumistuen indeksin jäädyttäminen -9 milj.
- Toimeentulotuen omavastuun (7 %) palauttaminen -118 milj.
- Ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastaminen -91 milj.
- Työttömyysturvan kannustinloukkujen purkaminen -35 milj.
- Opintotuen tulorajojen korottaminen 50 %:lla (tukimenojen kasvu) +24,5 milj.
- Kansainvälisen rekrytoinnin ohjelma +10 milj.
- Oppisopimuskoulutuksen tuen parantaminen +3 milj.

VEROTUKSEN MUUTOKSET

- Opintotuen tulorajojen korottaminen 50 %:lla (verokertymän kasvu) +30,5 milj.
- Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen -30 milj.*

*tekninen korjaus, riviä vaihdettu

3. Palkasta ja eläkkeestä enemmän käteen - lasketaan veroja

MUUTOKSET TALOUSARVION ULKOPUOLELLA

- Ansiosidonnaisen eläkekertymän lopettamisen vaikutus julkiseen talouteen -850 milj.

VEROTUKSEN MUUTOKSET

- Terveysperusteisen haittaveron käyttöönottaminen +110 milj.
- Tupakkaveron kiristäminen +100 milj.
- Virvoitusjuomaveron laajentaminen +50 milj.
- Työmarkkinajärjestöjen sijoitustuottojen verottaminen +40 milj.
- Superkotitalousvähennyksen vaikutus tuloveroarvion alentumiseen -32 milj.
- Asuntolainojen korkovähennyksen lopettaminen kokonaan +25 milj.
- Ansiotuloverotuksen keventäminen kaikissa tuloluokissa -800 milj.
- Kotitalousvähennyksen kaksinkertaistaminen -353 milj.
- Kokeilu kotitalousvähennyksen laajentamisesta -50 milj.

4. Sivistyksen Suomi - panostuksia tutkimukseen ja osaamiseen

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

- 1000 ammatillisen koulutuksen opettajaa (pysyväksi menoksi) +80 milj.
- Perusopetuksen rahoituksen kasvattaminen +60 milj.
- Business Finlandin TKI-rahoituksen tasokorotus +60 milj.
- Varhaiskasvatuksen rahoituksen kasvattaminen +50 milj.
- Nuorten tutkijoiden työurien rahoituksen kasvattaminen +25 milj.
- Perustaitojen ja tietojen vahvistaminen perusopetuksessa +20,7 milj.
- Oppimateriaalilisän jatkaminen +1,9 milj.
- Oppivelvollisuusiän pidentäminen -22 milj.

5. Talous kasvuun – päästöt laskuun

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

- Suomen Malmijalostus Oy:n pääomittaminen (omaisuuden käyttö) -300 milj.
- Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisääminen (omaisuuden käyttö) -273 milj.
- Espoon kaupunkiradan rahoittaminen (omaisuuden käyttö) -137,5 milj.
- Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (omaisuuden käyttö) -67,5 milj.
- Kivihiiltä korvaavien tehottoman energiatuen leikkaaminen -60 milj.
- Viihdemerenkulun miehistötuen leikkaus -40 milj.
- Merimieseläkekassan valtionosuuden leikkaaminen -10 milj.
- Valtioneuvoston ylimitoitetun avustajakunnan määrärahan leikkaaminen -2,5 milj.
- Yleisen asumistuen uudistaminen -150 milj.

TULOARVION MUUTOKSET

- Väylämaksujen poistaminen -48,1 milj.

VEROTUKSEN MUUTOKSET

- Anniskelun arvonlisäveron laskeminen 14 %:iin -122 milj.
- Autoveron asteittainen poistaminen -200 milj.
- Autoveron kertymän kasvu, ajoneuvoveron staattinen nostaminen 50 %:lla ja dynaamiset vaikutukset yhteisöveron ja arvonlisäveron tuottoon +200 milj.
- Kaivosveron käyttöönotto +21 milj.
- Lämmitys- ja työkonepolttoaineiden veron korottaminen +35 milj.
- Maatalouden energiapalautuksen poistaminen fossiilisten polttoaineiden osalta +21 milj.

6. Pidetään toisistamme huolta – tukea ja turvaa sitä tarvitsevalle

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

- Superkotitalousvähennyksen vaikutus hoivamenojen alentumiseen -330 milj.
- Ansiosidonnaisen työttömyysturvan laajentaminen kaikille +182 milj.
- Koti- ja omaishoidon sekä muistisairaiden palveluiden kokonaisuuteen +73 milj.
- Terapiatakuun toteuttaminen +35 milj.
- Terveysalan kasvustrategian toteuttaminen. +1,7 milj.
- Kuntoutustakuun toteuttaminen +15 milj.
- Kaikkien alaikäisten terveydenhoidon muuttaminen maksuttomaksi +5 milj.
- Oikeusasiamiehen resurssien vahvistaminen +0,3 milj.
- VTR-tutkimusrahoituksen, hoitotyön tutkimuksen rahoittaminen +10,3 milj.
- Laaturekistereiden vakinaistaminen +3 milj.

7. Kansainvälinen, turvallinen ja vahva oikeusvaltio

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

- Kehitysavun määrärahojen leikkaaminen (siirto sijoitusmuotoiseen) -50 milj.
- Poliisien määrän kasvattaminen 8000:een +40 milj.
- Oikeusjärjestelmän kokonaisuuden lisärahoittaminen +4,5 milj.
- Videoneuvottelulaitteiden hankkiminen tuomioistuimille, syyttäjille ja rikosseuraamuslaitokselle +1,8 milj.

Valtion omaisuuden käyttö

KÄYTETTÄVÄ VALTION OMAISUUS

- Valtion asuntorahasto 1000 milj.
- Valtion muu omaisuus 3300 milj.
- Yhteensä 4300 milj.

HALLITUKSEN KERTALUONTEISET MENOT

- Hallitus myy valtion omaisuutta hallitusohjelman liitteen mukaisiin kertaluonteisiin “tulevaisuusinvestointeihin”. Kokoomus katsoo, että osa omaisuustuloilla rahoitettavista väliaikaisista rahoista tulisi muuttaa pysyviksi panostuksiksi. Kokoomus muuttaisi pysyviksi koulutuksen määrärahoiksi seuraavat hallituksen väliaikaiset määrärahat (Vähentää omaisuuden myyntejä nettona 90 milj.):
- Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma 50 milj.
- Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma 60 milj.
- Ammatillisen koulutuksen 1000 opettajaa 80 milj.
- Yhteensä 190 milj.

VALTION OMAISUUDEN KÄYTTÖKOHTEET

PÄÄOMITTAMINEN

- Nopeiden raideyhteyksien hankeyhtiöiden taseen vahvistaminen 2000 milj.
- Korkeakoulujen taseen vahvistaminen 1000 milj.
- Suomen Malminjalostus Oy:n taseen vahvistaminen 300 milj.
- Yhteensä 3300 milj.

KOKOOMUKSEN KERTALUONTEISET PANOSTUKSET

- Koko Suomi kuntoon -paketin toteuttaminen 522 milj.
- Helsinki-Riihimäki-välin kapasiteetin lisääminen 273 milj.
- Espoon kaupunkiradan toteuttaminen 137,5 milj.
- Liikenneverkon avustukset 67,5 milj.
- Yrittäjien työmarkkinatuen jatkaminen 42 milj.
- Yritysten uusi alku -paketin toteuttaminen 8 milj.
- Sijoitusmuotoisen kehitysyhteistyön rahoittaminen 50 milj.
- Yhteensä 1100 milj.

MEUR	HALLITUS	KOKOOMUKSEN VAIHTOEHTO	KOK. VAIHTOEHT.BUDJ. – HE
MÄÄRÄRAHAT (SIS. TR-SIIRTO)	65 210	63 232	-1978
TULOARVIOT	53 503	52 530	-973
NETTOVELANOTTO	**11 707**	**10 702**	**-1005**

Kokoomuksen vaihtoehdon suorat vaikutukset vähentävät nettovelanottoa **-1005 MEUR**

Työllisyyden vahvistuminen ja verotuksen dynaaminen vaikutus huomioiden vuonna 2021 **1615 MEUR**

Pitkän aikavälin vaikutus vahvistaa julkista taloutta **+4165 MEUR**

Kokoomuksen vaihtoehto lukuina:

4,2 miljardia
vahvempi julkinen talous

Terapiatakuu:
mielenterveyden hoitoon pääsy
4 viikossa

Korkeakoulujen pääomitus:
Miljardi euroa

+120 000
työpaikkaa

Veronkevennyksiä
1,2 miljardia euroa

Ravintola-anniskelun arvonlisävero alas
24% -> 14%

Palkansaajalle keskimääri
500 €
enemmän käteen!

Sivistykseen
190 000 000 euroa

Keskituloisen perheen varhaiskasvatusmaksu
-176 € | kk

Poliisien määrä ylös
8000:een

Esiopetus
2-vuotiseksi